

Sarudi Tavirózsa Óvoda

3386 Sarud Munkácsy út 2/2.

OM: 202074

tel: 06-36/362-005

e-mail: ovoda@sarud.hu

Helyi Pedagógiai Program

Készült: 2025.08.11.

Hatályos: 2025.09.01-től

Készítette: Tóthné Szabad Katalin
óvodaigazgató

Intézmény OM azonosítója: 202074	Készítette: intézményigazgató Ph a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
<u>Tájékoztatásul megkapják:</u> A szülői szervezet/ közösség Szülői Szervezet elnöke	
A nevelőmunkát segítő alkalmazottak Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében	
<u>Óvodaigazgató nyilatkozata</u> Az intézményünk felelős igazgatójaként nyilatkozom, hogy a Sarudi Tavirózsa Óvoda a törvényi előírásoknak megfelelően módosította a Pedagógiai Programját. Az óvoda Pedagógiai Programjában történt változás miatt a fenntartóra, a működtetőre többletköltség nem hárul. Óvodaigazgató P.H.	

A Nkt.26.§ (1) által felhatalmazva a Sarudi Tavirózsa Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Önkormányzat Képviselő testülete .../2025. (.....) számú határozatával jóváhagyta.

.....

A fenntartó képviselőjében
Ph.

A dokumentum jellege: Nyilvános a 20/2012. EMMI rendelet 82§ (3) és a Nkt.26§ (1)

A Pedagógiai Programot a nevelési-oktatási intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni

Megtalálható az óvoda honlapján: sarud.hu/sarudi-tavirozsa-ovoda

Hatályos: a kihirdetés napjától

**Érvényes: a kihirdetés napjától 2025.09.01.
visszavonásig**

Verziószám: 10/2025

Készült:példány

Tartalomjegyzék

I. Bevezető	1
A mi óvodánk.....	1
II. Programunk küldetése - filozófiája	3
III. Gyerekkép, óvodakép	4
Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései.....	6
IV. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltétele	8
Személyi feltételek	8
Nevelőtestület képzettségi mutatói.....	9
Az intézményben működő szakmai munkacsoportok, belső továbbképzési rendszerünk	12
Tárgyi feltételek	13
V. A program nevelési feladatrendszere	14
V.1. Az egészséges életmód alakítása	15
V.2. Ézelmi erkölcsi és közösségi nevelés	22
V.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	29
VI. Óvodai élet megszervezésének elvei	35
VI.1. Napirend	35
VI.2. Heti rend	37
VII. A játék, a tevékenységben megvalósuló tanulás, és munka helye programunkban	38
VII.1. A játék	38
VII.2. Munka jellegű tevékenységek	45
VII.3. Tevékenységben megvalósuló tanulás.....	50
VIII. A különböző tevékenységi formák és színterei bemutatása	55
VIII.1. Verselés – mesélés	55
VIII.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	60
VIII.3. Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka,.....	62
VIII.4. Mozgás.....	64
VIII.5. Külső világ tevékeny megismerése	70
IX. Az óvoda hagyományos ünnepei	76
X. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	79
X.1. Differenciálás	80
X.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését szolgáló intézkedések.....	80

X.3. Szociális hátrányok enyhítése, etnikai kisebbségi nevelés	93
X.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	98
XI. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	103
XII. Az óvoda kapcsolatrendszere	107
XII. 1. A család – óvoda kapcsolata.....	107
XII. 2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok	109
XIII. A gyermekek fejlettségállapotának mérése – A pedagógiai munka	
dokumentációi.....	111
XIV. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések.....	114
XV. A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések	116
MELLÉKLET Egészségfejlesztési program.....	118

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

Törvényi háttér:

- Alapító okirat
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 77/2025 (IV.15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 17/2013.(III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve kiadásáról
- 18/2024.(IV.4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékléséről

Intézményünk adatai

Intézményünk neve: Sarudi Tavirózsa Óvoda

Intézményünk címe: 3386 Sarud, Munkácsy út 2/2.

Telefonszáma: 36/362-005 Fax: (36) 362-005

OM azonosító: 202074

E-mail: ovoda@sarud.hu

Fenntartónk:

Sarud Község Önkormányzata

3386 Sarud, Kossuth út 93.

Telefon: 06-36-362-001

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 25 fő. A fenntartó 50/2024.(V.27.) határozata alapján a felvehető gyermeklétszám 20%-al megemelhető.

Alaptevékenység:

- Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

Speciális jellemzők: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése

Az ellátható fogyatékoság típusai a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján:

- Enyhe értelmi fogyatékos

A pedagógiai program

- Készítette: az óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával
- Jóváhagyta: fenntartó

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik

I. Bevezető

A mi óvodánk

Sarud a Tisza jobb partján a Tisza-tó mellett található kis település. Lakosságának száma: kb. 1000-1200 fő. Községünkben óvoda 1969 óta működik. Az épület erre a célra készült és az akkori igényeknek megfelelően két csoport fogadását tette lehetővé.

Óvodánk ezt követően épületbővítéssel, 1980-tól három csoport fogadására lett alkalmas.

Az első ütemben 1980-ig részben osztott csoportokban működött a nevelési folyamat, majd ezt követően osztott csoportformában dolgoztak óvodapedagógusaink. 2013. 01. 01-től önálló intézményként Sarudi Tavirózsa Óvoda néven két, részben osztott csoporttal, majd 2023.09.01-től –gyermeklétszám csökkenése miatt- már csak egy csoporttal működünk, fenntartónk Sarud Község Önkormányzata.

Óvodánkhoz tartozik még egy játszó udvar mely felszereltségét tekintve, megfelel a törvényi előírásoknak, és lehetőséget biztosít az udvari mozgásfejlesztéshez. 2024 őszén lett felújítva a „Magyar falu program” keretében meghirdetett nyertes pályázatnak köszönhetően.

Rendelkezünk még logopédiai szobával és konyhakerttel, mely az örömteli kerti munka lehetőségét teremti meg, és hozzájárul a környezettudatos fejlesztéshez. Ovikertet működtetünk.

Óvodánk nevelőtevékenységét áthatja a *gyermekközpontúság*, alapelveink közé tartozik: *kapcsolatban vagyok veled, megértelek – veled együttműködve fejlesztelek*.

Munkánk során figyelemmel kísértük az óvodai nevelés változásait és a továbbképzéseken elhangzottak, új ismeretek, az új, korszerű szemlélet arra ösztönözték bennünket, hogy nevelő munkánkat megújítsuk.

Helyi nevelési programunk kiindulópontja az egyénre szabott differenciált bánásmóddal a tanulási készségeket, képességeket megalapozó fejlesztés.

Programunkhoz adaptációra választottuk Porkolábné Dr. Balogh Katalin Komplex Prevenációs Óvodai Programját, melyet a nevelőtestület az óvodavezetővel közösen

1999-ben dolgozott ki az Óvodai nevelés országos alapprogram útmutatásainak megfelelően, a helyi sajátosságok figyelembevételével.

Ennek a programnak választását az tette szükségessé, hogy felismertük azt a tényt, hogy a mozgásfejlesztés a gyermek alapvető mozgásigényére támaszkodva, spontán motiváció révén segíti képességei fejlődését. Az ehhez kapcsolódó tudatosan megválasztott fejlesztő játékok, illetve a szakszerűen megtartott mozgáskoordinációs gyakorlatok komplex fejlesztés lehetőségét adják meg.

A programunk tartalma összhangban van óvodánk adottságaival, optimális feltételrendszerével, a település differenciálódó társadalmi igényeivel, szükségleteivel és gyermekeink szociokulturális hátrányaival. Tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, segíti a hátrányos szociális környezetből jövő gyermekek felzárkóztatását, és a tehetséggondozást. Biztosítja az egyéni differenciált bánásmód elvének érvényesülését.

Bevezetése óta a programunkat többször is módosítottuk, aktualizáltuk a törvényi előírásoknak megfelelően, és beépítettük nevelőmunkánk tapasztalatait. (2004, 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2018, 2022, 2024).

Az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, a gyermekek érdekeinek és jogainak teljeskörű alkalmazásával.

Óvodánk sajátos arculatát adja az a tény, hogy a gyermekek több mint 95%-a roma származású. Magas a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Ezek a helyi sajátosságok tették szükségessé, hogy bevezettük az óvodai integrációs programot, és részt vettünk az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 "Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési és intézkedések támogatása" „Esélyteremtő óvoda” elnevezésű kiemelt európai uniós projektben.

A felsoroltak figyelembevételével, támogató környezet létrehozásával végezzük a felzárkóztatást, korrekciót, egyéni értékek kibontakoztatását, differenciált fejlesztést a játékon, a különböző művészeti tevékenységeken és kiemelten a mozgásfejlesztő tevékenységeken keresztül.

A fentiekből adódóan az alapfeladatokon túl a következő feladatokat vállaltuk föl:

- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése
- etnikai kisebbségi nevelés.
- környezettudatos nevelés: egészséges és biztonságos környezet, fenntarthatóság biztosítása.

II. Programunk küldetése – filozófiája

„A gyermek csak azt képes szeretni, aki őt szereti, és csak szeretettel lehet nevelni!”

(Drezsinszkij)

Óvodánkban arra **törekszünk**, hogy:

- Gyermekközpontú nevelésünk során, gyermekeink otthonos, szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben nevelkedjenek. Környezettudatos nevelésben részesüljenek.
- A gyerekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során sajátítsák el az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni, miközben tolerálják a másságot.
- A tudatosan tervezett, felszabadult mozgás sokoldalú élményével hozzásegítsük a gyermekeinket ahhoz, hogy a környező világból minél több élményhez, tapasztalathoz jussanak.
- A játék élményszerű és örömkeltő feltételeinek megteremtésével biztosítsuk azokat az élményeket, ami által a gyerekek tapasztalatokat szereznek, ismerkednek meg a való világ csodáival.
- A szülőkkel jó kapcsolatot alakítsunk ki, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani, fejleszteni a gyermekeinket.

A személyiségfejlesztés során tiszteletben tartjuk gyermekeink egyéni különbségeit, figyelembe vesszük életkorukhoz igazodó szükségleteiket, hogy a leoptimálisabb megterhelés mellett készíthessük fel őket az iskolai életre.

Az óvoda minden dolgozója arra törekszik, hogy a község elismert intézménye legyünk!

Minderre biztosíték a munkánk során:

- a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- a jó munkahelyi légkör,
- a kultúrált magatartás,
- az elfogadó, segítő, támogató attitűd.

III. Gyermekkép – Óvodakép

Óvodánk gyermekképe

„A gyermek az öröm, a reménység. Gyöngye testében van valami világi: ártatlan lelkében van valami égi: egész kedves valója olyan nekünk, mint a tavaszi vetés: ígéret és gyönyörűség.”

(Gárdonyi Géza)

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás, az esélyteremtés, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- ✓ biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek,
- ✓ biztosítjuk a fejlődő gyermeki személyiség számára a genetikai adottságok mellett a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások és a spontán és tudatos nevelő hatások együttesét,
- ✓ megvalósítjuk a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek gondozását, fejlesztését, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését (SNI, BTMN, kiemelten tehetséges gyermek),
- ✓ biztosítjuk a játék, mint az óvodás gyermek semmi mással nem helyettesíthető alaptevékenységének kitüntetett szerepét,
- ✓ kiemelt figyelmet fordítunk differenciált fejlesztésünk során a potenciális tanulási zavarok megelőzésére, a részképesség hiány pótlására, hogy az iskola-óvoda átmenet probléma nélkül megvalósuljon.

Óvodánk gyermekképe nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk

„A nevelés a jövő kulcsa.”

(John Steinbeck)

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépéséig.

- Az intézményünkbe beíratott gyerekek számára gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkört.
- Az óvodánk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő intézmény, amely a mozgásfejlesztést fontos tartópillérének tekinti.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a tervezett és a szabad játék lehetőségét.
- Fejlesztő munkánk eredménye, hogy a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (**hátránycsökkentés**).
- Óvodánk támogatja a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, illetve a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek kulturális nevelését, a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Biztosítjuk az óvoda napi tevékenysége során kultúrájuk megismerését (mese-vers, ének, hagyományápolás, ünnepek).
- Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a dolgozók személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Hangsúlyt fektetünk a helyi értékek megismerésére, védelmére, megőrzésére.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Programunk kiemelt feladatai:

- Komplex prevenció óvodai program alapján – Kudarccal az iskolában – szemlélet és fejlesztő stratégia megvalósítása.

A gyermekek 3-7 éves korban élményszerű cselekvések, - elsősorban játék és mozgás tevékenység- közben szereznek tapasztalatokat, melyek képessé teszik őket az egyéni fejlődés ütemében a zökkenőmentes iskolakezdésre.

- Személyre szabott fejlesztés

A személyre szabott fejlesztés és nevelés a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodik, és a differenciált fejlesztésen alapszik.

- Erkölcsi értékek átadása, a gyermeki személyiség pozitív formálása

Törekszünk a környezettudatos szemlélet kialakítására. A környezetkultúra megismertetésével és alakításával, a felelősségtudat kialakításával a környezetünk megismerésére, szeretetére, védelmére nevelünk. Az erkölcsi értékek átadásában fontos tényező a gyermeki viselkedéskultúra fejlesztése. A jelenkori társadalmi életnek megfelelő viselkedésmintákat képviselünk, példát és mintát adunk, hogy együttműködő, empátikus, konfliktuskezelésben jártas gyermekeket neveljünk.

Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

Céljaink, feladataink:

A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek közötti hátránykompenzáló fejlesztéssel sikeres iskolára érett gyermekek nevelése.

Óvodai munkánk feladatai:

- az egészséges, sokoldalú, harmonikus személyiség fejlesztése
- az életkori sajátosságoknak megfelelő, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség kialakítása
- a tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése indirekt nevelési módszerekkel, építve a gyermek spontán aktivitására
- gyermekek környezettudatos szemléletének kialakítása
- a roma származású gyermekekkel életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségüknek megfelelően kultúrájuk megismertetése, identitástudatuk fejlesztése
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos a speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka
- a kiemelt figyelmű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyegyenlőség megteremtése, az óvoda kezdés kori hátrányok csökkentésével az iskolába való átmenet, zökkenő mentesebbé tétele

Alapelveink:

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, miközben partneri kapcsolat kialakításával segítjük a családon belüli fejlesztést, nevelést.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok modell szerepét, a gyerek-gyerek, gyermek-felnőtt kapcsolat pozitív személyiségfejlesztő hatását, ezért kiemelten kezeljük a csoport mentális kultúráját, a gyerekek óvodai érzelmi életét.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi. Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör, és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele, és szükségleteinek kielégítése.
- Érvényesítjük az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedéseket, a műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatásával, az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdításának alkalmazásával.
- A sajátos nevelési igényű, valamint az etnikai gyermekek nevelése során megvalósítjuk a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének megvalósítását.
- Énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése. Ennek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásokra, hatékonyan érzik magukat, és önérvényesülésük szociálisan elfogadható teljesítményen keresztül történik. A fejlesztés alapja kell, a gyermek természetes megnyilvánulásaira adott, konkrét pozitív megerősítés.

Értékek, normák kialakítása:

- Gyermkeink ismerjék meg és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait.
- Fejlesztő munkánk nyomán kialakítjuk az egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítségének képességét. Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása, a feladat utáni megelégedettség, mint jutalom felfedeztetése az elérendő célunk.

- Az erkölcsi értékek alakítása során a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetekben megtapasztalása, érzelmi átélése mellett, megfelelő értelmezéssel párosulva, a nevelő személyes példáján keresztül fejlesztjük gyermekeinket.

IV. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek:

- A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet tölt be az együttnevelésben.
- A köznevelés közszolgálat: az óvodapedagógus közfeladatot lát el, munkája közszolgálat.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.
- A dajka és a gyógypedagógiai asszisztens, a pedagógiai munka közvetlen segítője, akik éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, személyiségével, beszédstílusával, hatást gyakorol a kisgyermekre.
A nevelőmunka során a dajka, a gyógypedagógiai asszisztens és az óvodapedagógus tevékenységét összehangoljuk, mert a konstruktív szakmai és emberi együttműködés nagymértékben befolyásolja a fejlesztési eredményeket, és gyermekeink óvodai mindennapjait.
- Az eredményesebb munkavégzés érdekében továbbképzéseken a lehetőségeinkhez mérten részt veszünk és az itt szerzett tapasztalatokat beépítjük a gyakorlatba.
- Alapozó terápiát biztosítunk az erre rászoruló gyerekek számára.
- Az óvónők munkáját Gyógypedagógiai asszisztens, utazó logopédus, fejlesztő pedagógus és szükség szerint gyógypedagógus segíti.
- A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével történik.
- Követelményünk és elvárásunk, hogy előítéletektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz, (ide érteve a hazájukat elhagyni kényszerülő családokat is)
Lehetőséget kell biztosítani, hogy a gyerekek megismerhessék egymás kultúráját, szokásait, hagyományait, anyanyelvét.

- Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét.
- A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújtanak a Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Füzesabonyi Tagintézményének szakemberei, a szülőkkel együttműködve segítik a részképesség – és teljesítmény problémával küzdő gyermekeket.
- Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI) megállapításával segíti munkánkat (szakvélemények kiállítása).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. (gyógypedagógus)
- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős és a Gyermekjóléti Szolgálat.
- Egyik óvodapedagógus tanítói végzettséggel is rendelkezik, így hatékonyabban tudja felkészíteni a tanköteles gyermekeket az iskolai életre.

Óvodánk személyi feltételei:

Óvodaigazgató:	1 fő
Óvodapedagógus:	1 fő
Gyógypedagógiai asszisztens:	1 fő
Dajka:	1 fő
Utazó logopédus :	1 fő
Utazó gyógypedagógus:	1 fő
Karbantartó:	0,5 fő (Közfoglalkoztatott)

Nevelőtestület képzettségi mutatói:

Óvónőképző főiskolát végzett pedagógusok száma: 2 fő

Szakvizsgával rendelkezik: 2 fő (Közoktatás vezető pedagógus szakvizsga (1fő), Egyéni bánásmód, differenciált tanulásszervezés szakvizsga (1fő))

Mesterpedagógus: 1 fő (Fejlesztő - innovátori)

Óvodapedagógusaink részvétele akkreditált továbbképzéseken, az elmúlt 7 évben

Képzés neve	Résztevő pedagógusok száma	képzés időtartama	Képzés helye, ideje
Óvodai esélyteremtő intézményfejlesztési program és eszközszer	2 fő	30 óra	Hotel Aqva Eger 2017.11.30-12.02.
A játék, szabad játék szerepe az óvodai hátránycsökkentésben, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba	2 fő	30 óra	Tiszanánai Tündérkert Óvoda 2018.03.7-9
Zenei képességfejlesztés, játékok, zenehallgatás az óvodáskorúak és kisiskolások számára.	1 fő	60 óra	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem 2018.10.06.-12.08
OH által szervezett 1-es típusú diabétesszel élő gyerekek és tanulók napközbeni ellátását biztosító elméleti és gyakorlati továbbképzés	1 fő		OH Pedagógiai- szakmai Szolgáltat. Koordinációs Főosztálya Budapest 2021.11.15
- DiabMentor-szakmai továbbképzés pedagógusoknak a cukorbeteg gyerekek támogatásáért		5 óra	OH Pedagógiai- szakmai Szolgáltatások Koord. Főosztálya Budapest 2021.10.29.
- DiaPed-„Belevalók” c gyakorlati képzés		5 óra	OH Egri POK 2021.09.20.
A boldogságórák elméletének és módszertanának elsajátítása a pedagógusok és a diákok érzelmi intelligenciájának valamint pozitív gondolkodásának fejlesztése érdekében	1 fő	30 óra	Online kontakt 2021.11.11., 27-28.

Óvodakerti alapok-továbbképzés ökológiai szemléletű óvodakertek kialakításához és működtetéséhez	1 fő	30 órás	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde - Fürkész Központi Óvoda Békés 2022.04.18-05.14.
Alapozó Terápia	1 fő	120 óra	Alapozó Terápiák Alapítvány Budapest 2022.06.20-07.08.

Korábban végzett szakirányú és tanfolyami végzettségek:

- Dyslexia - prevenció az oktatás különböző intézményeiben
- Minőségirányítási rendszerek bevezetésének folyamata és módszerei az óvodában
- Integrált nevelés lehetőségei, szervezeti, metodikai kérdései és gyakorlata az alapfokú oktatásban
- Sindelar - Zsoldos program
- Nyelv és beszédfejlesztő pedagógus
- Drámapedagógiai módszerek alkalmazása az óvodai nevelésben
- BGR alapképzés
- Közoktatási intézmények önértékelési rendszerének kiépítése
- Differenciált tanulásszervezés alapjai
- Korszerű tanulási technikák az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermekek oktatásában - nevelésében
- Kedves-ház Pedagógia
- Óvodai esélyteremtő intézményfejlesztési program és eszközrendszer
- Az óvodai IPR továbbképzési program
- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése a hátrányos helyzetű gyerekek integrációja érdekében
- Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógusminősítéshez kapcsolódó intézményvezetői feladatok ellátására

Az intézményben működő szakmai munkacsoport, belső továbbképzési rendszerünk

Mivel nevelőtestületünk létszáma 2 fő, így óvodánkban nem működik szakmai munkacsoport. Azonban a Belső Ellenőrzési Csoport (BECS) működik, amikor a munkájára szükség van.

- Intézményi tanfelügyeleti ellenőrzést megelőző intézményi önértékelés lebonyolítása során (5 évente).
- Amikor az óvodaigazgató munkáját a nevelőtestület és a szülők közössége az óvodaigazgató megbízásának második és negyedik évében személyazonosításra alkalmatlan kérdőíves felmérés alapján értékeli.

Belső önértékelési munkacsoport	Cél: Az intézményi folyamatok szabályozása a hatékony nevelőmunka megvalósítása érdekében.
---------------------------------	--

Belső elvárás, hogy a pedagógusok az intézményben működő munkacsoportban aktívan vegyenek részt, ötleteikkel tevékenyen segítsék a közösség munkáját és a folyamatos módszertani fejlődést.

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága:

A megváltozott értékrendű óvodapedagógia folyamatos megismeréséhez feltétlenül szükséges a továbbképzéseken való aktív részvétel. Intézményünk mindkét óvodapedagógusa betöltötte az 55. életévét, így továbbképzési kötelezettsége már nincs. Azonban figyelemmel kísérjük az ingyenes pedagógus továbbképzéseket, különösen azokat, melyek oly módon segítik az óvodapedagógusok szakmai fejlődését, hogy segítséget, útmutatást nyújtanak a hozzánk járó speciális helyzetű kisgyermek neveléséhez-oktatásához. (elsősorban új módszerek megismerése és alkalmazása a gyakorlatban)

Az aktuális továbbképzések kiválasztási szempontja, hogy ennyire segíti nevelési programunk megvalósítását, az óvoda működését, fejlesztését. Az önképzés, az új ismeretek beépítése a napi gyakorlatba nagyon fontos, meghatározó jellegű.

Tárgyi feltételek:

- A gyermekeink óvodai életének szinterei intézményünkben, otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, melyek alakításában a gyerekek adott szükségleteik, tevékenységük szerint vesznek részt.
- 2017 nyarán megtörtént óvodánk külső felújítása, ennek köszönhetően esztétikusabb, korszerűbb lett az épület külső megjelenése. Fűtése korszerűsítés az energiatakarékos pellet kazán beépítésével lett kialakítva.
- Játsszóudvarunk, berendezési tárgyaink biztosítják a gyermekek egészségének megőrzését és fejlődését. 2024 őszén vehették birtokukba a gyerekek –egy fenntartói nyertes pályázatnak köszönhetően- a korszerű, felújított játszóudvarunkat.
- Mivel az uniós elvárásoknak megfelelő feltételrendszerrel nem rendelkezünk - igaz külső akadálymentesítés van, de az épületen belül nincs - így nem tudjuk biztosítani mindazokat a feltételeket, melyek a fogyatékkal élő gyermekek integrációjához nélkülözhetetlenek.
- 2011.09.01-től csoportösszevonás következtében két csoporttal működünk. A harmadik felszabadult csoportszoba tornaszobaként funkcionál. Mind a két csoportszobához külön öltöző, mosdó és gyermek WC tartozik. 2023.09.01-től már csak egy csoporttal működik intézményünk a gyermeklétszám csökkenése miatt.
- A fejlesztő-nevelő munka, az étkezés, a pihenés a csoportszobában zajlik.
- A csoportszoba berendezése, bútorzata - az óvónői ötletességnek, leleményességnek köszönhetően - egyszerű, de mégis esztétikus, praktikus, jól szolgálja a gyermeki igényeket és a tevékenységeket.
- Az óvoda berendezési tárgyai biztonságosak, praktikusak, a gyermekek testméreteinek megfelelőek, színviláguk harmonikus.
- A gyerekek által használt eszközök biztonságosak, a gyerekek által elérhető módon vannak elhelyezve.
- Szorgalmazzuk a természetes anyagokból készült játék- és mozgáseszközök beszerzését, használatát. Az udvarunk viszonylag tágas, megfelelő az árnyékos és napos terület aránya. Az udvaron esztétikus, a biztonsági előírásoknak megfelelő csúszda, mászóka, hinták, homokozó, mérleghinták rugós játékok, állnak a gyermekek rendelkezésére.

- A korszerű módszerek, illetve a helyi nevelési programban megtervezett feladataink által nélkülözhetetlen fejlesztő játékeszközöket, illetve a szabadidős udvari szabad mozgás tevékenységét, a célnak megfelelő tartalmat biztosító eszközök beszerzését pályázat útján, valamint jótékonyági bál rendezésével tudjuk biztosítani.
- Hiányosságaink pótlására törekszünk, azon túlmenően pedig mindent megteszünk, hogy az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadjuk.
- A szülőkkel való kapcsolattartás érdekében, a fogadóórát, és a megbeszéléseket a vezetői irodában tartjuk. Hiányzik még az orvosi szoba, felnőtt öltöző, raktár, e helyiségek pótlása rendkívül fontos, mivel a kötelező eszközjegyzék is előírja.
- Rendelkezünk logopédiai szobával, amely lehetővé teszi az egyéni és mikro csoportos foglalkozások megtartását megfelelő körülmények között.
- Óvodánkban van televízió, magnetofon, diavetítő, fényképezőgép, számítógép, fénymásoló, nyomtató, laptop, projektor, videó és DVD lejátszó, hangtechnika.

A kötelező eszközjegyzékben meghatározott feltételrendszer teljesítése:

Az intézmény pályázati segítséggel igyekszik megteremteni azokat a feltételeket, melyeket az eszközjegyzék határoz meg az óvodák részére.

A program megvalósításához szükséges feltételek, eszközök listája, melyek hiányoznak az intézményben:

Helyiségek: - sportszertár, raktár

- orvosi szoba, berendezéssel

- mosó-vasaló helyiség.

V. A program nevelési feladatrendszere

Az óvodai nevelés feladata szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenység, mely átszövi az óvodai nevelés rendszerét. Így biztosítja a gyerekek személyiségének fejlődését, a közösségi életre történő felkészítést, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi érettséghez, fejlettséghez.

Ezen belül:

- *egészséges életmód alakítása*
- *érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés*
- *az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása*

A gyermek belső érése, a családi és az óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére a gyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett, lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

V. 1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Programunkban az egészségre nevelés területén hangsúlyozott a hátránykompenzáció és a *prevenció*.

Feladatok:

- a gyermekek gondozása, lelki, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése
- a gyermekek testi képességeinek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen *a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, - az élelmezésvezetővel egyeztetve - a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása*
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket, azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészségfejlesztés területei:

- gondozás
- testi nevelés
- egészséges táplálkozás
- egészségvédelem - edzés
- mindennapos frissítő torna
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermekek gondozása

Célja: A gyermek komfortérzetének biztosítása, mely révén kellemes, nyugodt légkörben, jó közérzettel, örömmel tevékenykedik. Alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata.

Az óvodapedagógus, az óvodai felvétel után anamnézist készít a gyerekekről. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezi a hangsúlyt, mert a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez, és a tervezett fejlesztéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

A nyugodt biztonságos légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők kultúrátartalmának közvetítésére. A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek.

Ilyen feltételek mellett ismerhetik meg a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségüket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Programunkban minden tevékenységet tudatos, pontos szóbeli megerősítés kísér, ezért nagyon fontos, hogy a gondozási feladatok ellátására megfelelő időt biztosítsunk.

A testápolás, öltözködés, táplálkozás feladatainak végzése közben tudatos munkát kell végeznünk. „milyen feladat milyen részfunkciót fejleszt?” (finommotorika, percepció, oldaliság, verbális fejlesztés, testséma fejlesztés, szem-kéz koordináció)

Testi nevelés

Célja: A gyermekek minden irányú testi szükségletének kielégítése.

Feladat: A testi fejlesztéshez szükséges optimális feltételek megteremtése, a játszóhelyek, játéktér, játszóeszközök – a levegőzéshez, pihenéshez, az egészséges táplálkozáshoz, az egészségvédelemhez, az edzéshez szükséges idő és minden egyéb feltétel maradéktalan biztosítása.

Programunk kiemeli, hogy minden lehetőséget meg kell teremteni annak érdekében, hogy a napi tevékenységeket a szabadban tartózkodással kössük össze.

Fontos, hogy a gyermekeink életkoruknak megfelelő mozgásigénye maximálisan ki legyen elégítve. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközön.

Emellett a szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A szervezett sétákra, kirándulásokra, a Tisza-tó adta lehetőségek kihasználása, a szabadban történő mozgásra nagy hangsúlyt fektetünk, ezzel is az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk gyermekeinket.

A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Az elalvás előtti mesélés reflexként hat.

Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató mese hatására kialakult szendergés állapotát. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes, Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését, és az óvodai étkeztetés az otthoni étkezés kiegészítését szolgálja.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Különös figyelmet igényel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- 1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- 2) gyümölcs, zöldség,
- 3) hús, hal, tojás,
- 4) tej és tejtermék,
- 5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan szolgálják fel, - napos, illetve a dajka (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén segítsék az asztalok rendjének helyreállítását. Folyamatosan biztosítsák a folyadék pótlását.

- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertessék meg a gyerekeket. Fokozottan ügyeljenek a táplálékérzékeny gyermekek diétájára.
- Szervezzenek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen gyümölcs- és zöldségnapot.
- Kerüljék a családi étkezés során is az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen, étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsoljanak be a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai jó alapot adnak a tevékenységeknek, foglalkozásoknak. Így a gyerekekkel közösen ovikertet működtetünk, az itt termelt bio zöldségeket, gyümölcsöket felhasználjuk az étkezéseink során. A gyerekek őszi - tavaszi piacot, kerteket látogatnak. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek számára az óvodapedagógusok.

Egészségvédelem – edzés

Célja: a gyermek egészségének megóvása az egészséges életvitel kialakítása.

- Egészségük védelmében már felvételtkor tájékozódunk egészségi állapotukról, ha kell a védőnő és a házi orvos segítségét is igénybe véve.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozunk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek.
- A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, a helyes és alapos kézmosás technikájának elsajátításával, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

- Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bepislilnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.
- Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel védjük.
- A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek van elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.
- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus folyamatosan kommunikál a szülőkkel, hogy a gyerekek az időjárásnak megfelelően legyenek öltöztetve.
- Az egészség megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk:
 - a helyes kézmosási technika elsajátítása
 - folyékony szappan használata
 - levegő minősége a csoportszobában
 - közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, mosdó, udvar).
- A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz megteremtjük a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Mindennapos frissítő torna

- A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztőtornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. Akinek szükséges Alapozó terápiás megsegítést is kap. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.
- Mindennapi edzés keretében biztosítjuk számukra a szabadban tartózkodást, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Edzési lehetőség a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás.
- Az óvoda fontos fejlesztési tere az óvodaudvar, ahol kialakítottuk az árnyékos és napos játszó részt, minden évszakban biztosított az udvari mozgásfejlesztés. Esztétikus, virágos udvarunkat a gyerekekkel közösen ápoljuk.

- A csoportszobai, tornaszobai mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végzik a gyermekek.

Személyi higiéné

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

A tisztálkodás folyamatát megismertetjük, a helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.

A tisztaság alapvető fontosságát, a betegségek, fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot. Nagy gondot fordítunk a tisztálkodás mellett a fogmosás helyes technikájának megismerésére, gyakorlására.

Öltözködés

Elegendő időt, és ha szükséges, segítséget adunk az öltözködéshez. A gyerekekkel folyamatosan gyakoroltatjuk a saját fogas, illetve polc használatát.

A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot teszünk. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítjuk (terem szellőztetése, az ágyak megfelelő elhelyezése). A gyermekek pihenését segíti a biztonságot adó szokásrendszer pl. mese, testi közelség, simogatás puha, plüss játékok. Az ágyneműről és annak tisztításáról az óvoda gondoskodik, általában kéthetente.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei: szabad beszélgetések, olyan mesék megismerése, amelyben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A ránk bízott gyermekek, nevelése, fejlesztése közben kötelességünk, hogy ellássuk a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat, megelőzzük, feltárjuk, megszüntessük a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülményeket.

A nevelési intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Óvodapedagógusaink a jelzőrendszer aktív résztvevői. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat, pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

V.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületekbe menően a jót, az igazat, a szépet és a bölcsét utánzó lényé lehessen.”

(Rudolf Steiner)

Nevelésünk célja:

Érzelmi biztonságot, állandó értékrendet nyújtó, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben a családi nevelés kiegészítése, segítve a gyermek szocializációjának fejlődését, alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakulását, amelyek az együttéléshez szükségesek. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő szeretetteljes légköre ösztönzően hat a gyermekek érzelmi kötődésére.

Feladatunk:

- Messzemenően támaszkodni és hatni a családi nevelésre. A hatás magába foglalja a maximális empátia készséget és segítő szándékot.

- A gyermekeket már a befogadás időszakában is kedvező érzelmi hatással vesszük körül.
- Társas kapcsolatok alakulásának segítése: gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt, a csoportos együttélés szabályainak kialakítása, az én határok megtapasztalása.
- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének, én tudatának, önkifejező készségének fejlesztése.
- A hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés.
- A gyermekélet tájjellegű hagyományainak ápolása a családok, idősebb generációk bevonásával.
- A gyermek elé olyan -az óvoda dolgozói által megformált- modell állítása, amely őszinte, természetes magatartásával mutat mintát, erkölcsi tulajdonságokat közvetít, amelyek az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a másság iránti (az emberek különbözőségének) megértés kialakulását segítik a gyermekben.
- Ismétlődő, közös örömteli tevékenységek szervezése, amely a nevelésünk hagyományrendszerébe épül, és megalapozza, majd mélyíti a gyermek erkölcsi tulajdonságait, akaratát (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerét.
- A gyermeki nyitottságra építve megismertetni a szűkebb és tágabb környezetét, amely nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a helyi adottságok, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés megalapozása, az emberi és természeti környezetben, a jónak és a szépnek a megismerése és megbecsülése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Az óvodáskor végére a gyerekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

Befogadás

A gyermek felvételét megelőzi a családlátogatás, ahol is megkezdjük a szülők felkészítését gyermekük óvodai felvételére.

Ez elsősorban ott kap különös hangsúlyt, ahol az első gyermeket vesszük fel a családból.

Ez a folyamat már évtizedek óta működik, így jelenleg sok esetben a szülő jelentkezik az óvodában, hogy tanácsainkat kérje gyermeke felvétele előtt.

Eredményes felvilágosító munkát végez az óvodai felvételek tekintetében a védőnő. Kapcsolata az óvodával jó és folyamatos, segítjük egymás munkáját.

A befogadás fázisai:

- szülőkkel közös óvodában tartózkodás a délelőtti folyamán (1 hét)
- ha erre igény van, a már óvodás nagyobb testvér jelenléte a csoportjában (1 hét)
- ismerkedés az óvodai élettel, az óvoda dolgozóival (2 hónap)
- ismerkedés a szokás- és szabályrendszerrel, ezek gyakorlása.

A felsorolt fázisok ütemtervként szerepelnek, de minden fázisban az óvodapedagógus kezében van a változtatás lehetősége a gyermek egyéni eltéréseinek figyelembe vételével.

A befogadást, a gyermek eddigi élettörténetének ismeretét segíti az anamnézis lap. Kezdeti időszakban ez az anamnézis lap adhat segítséget a későbbi egyéni fejlődést követő információk megértéséhez.

Szokás-és szabályrendszer

Szokás-és szabályrendszerünket a nevelési év elején az óvodapedagógusok határozzák meg, amit a csoport dajkájával is megismertetnek. Ez fontos, hiszen egy összehangolt nevelési hatást hordoz magában a rendszer megléte, így folyamatos biztonságérzetet nyújt a gyermekek számára.

A szokás-és szabályrendszer meghatározásnál a gyermekből indulunk ki, és az életkorból adódó személyiség-jegyeit tartjuk szem előtt, csak ebben az esetben tekinthető az eredmény, a kimenet igazi értékűvé.

A szokás-és szabályrendszer napirendkövető, vonatkoznak:

- egészséges életmód,
- társas kapcsolatok,
- a játék,
- a tanulás területeire.

A szokás-és szabályrendszer kialakításában komoly segítséget nyújt a családi háttér ismerete. Nevelési rendszerünket a szülői értekezleten pontosan ismertetjük a szülőkkel.

Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése

Óvodapedagógusi feladat, hogy a nevelési évre készülve a korosztály fejlettségének megfelelően megtervezze az irányadó tevékenységeket. Kitűzze a fő nevelési feladatokat, melyeket a tevékenységeken keresztül valósít meg.

A kitűzött tevékenységekhez megtervezi az időkeretet és a feltételeket, melyek a megvalósításhoz szükségesek. Ezt követően a szakasztervek biztosítják a rugalmas feladatvégzést.

A tevékenységi rendszer elemei a játék, a mozgás, a zenei tevékenység, mese, vers, rajzolás, mintázás, kézimunka, külső világ megismerése.

Szocializáció szempontjából kiemelt jelentőségű a:

- közös udvari játék,
- közös kirándulás,
- közös ünnepek, hagyományok.

Közös udvari játék:

Az udvari játékterek nincsenek egymástól elkülönítve, csupán a játékeszközöket helyeztük el úgy hogy a más-más korcsoport igényeit kielégítő játékok más területen vannak elhelyezve.

Célunk: a biztonságos udvari játék, zöld környezet feltételeinek megteremtése, a közös nevelő hatás érvényesülése.

Feladat: egymás segítésére nevelés, a társaik iránti türelmük erősítése, egymás megismerése, elfogadása.

Közös kirándulások:

Célja: a közösségben szerzett külön élmények biztosítása, az együvé tartozás érzésének erősítése, a közösségi élet megszerettetése.

A fenntartó és a kikötő tulajdonosának segítségével, ősszel és tavasszal kirándulunk a Tisza-tó partjára, csónakázással egybekötve, mely során közvetlenül is megismerhetik, megtapasztalhatják a Tisza –tó növény és állatvilágát. Autóbuszos kirándulást, közös bábszínház látogatást elsősorban pályázati finanszírozásból tudunk megvalósítani

Közös ünnepek:

Célja:

- ✓ ünnepek, szokások, néphagyományok megismertetése,
- ✓ egymás iránti pozitív érzelmek megnyilvánulása,
- ✓ közös élmények átélésének biztosítása.

Közös óvodai ünnepeink:

- névnapok
- születésnapok
- Mikulásvárás
- karácsony
- farsang
- húsvét
- Anyák napja
- évzáróval egybekötött ballagás
- gyermeknap

Az ünnepek alkalmával az ünnepnek megfelelő, gyermekekkel közösen készített dekorációról gondoskodunk. Előtérbe helyezzük a természetes anyagok felhasználását. Az ünnepi hangulat meghittségét az óvodapedagógus kreativitása biztosítja.

Személyes példamutatás, óvodapedagógusi modell

„Gyermekekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka, ami a földünkön osztályrészünkről jutott, de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre.”

(Brunsztik Teréz)

Az óvoda nevelőközössége stabil etikai normával rendelkezik, amivel példát mutat, mintát ad. Minden óvodapedagógus a saját egyedi személyiségével teszi színesebbé, teljesebbé a közös nevelési folyamatot.

A mi óvodánkban az életviteli, neveltetési másságnak az elfogadása kiemelt jelentőségű.

Szintén sajátos feladat, hogy kulturált magatartásunkkal sokszor a gyermek jelenlétében szinte naponta adunk példát a szülők felé is. A modellnyújtás az óvoda minden dolgozójára érvényes.

A pedagógus feladatai:

- teremtsen szeretetteljes légkört, melyben bizalom, figyelmesség és segítségnyújtás veszi körül a gyermeket,
- alakítson ki csoportjában stabil szokásrendszert,
- segítse, támogassa azokat a baráti kapcsolatokat, amelyeknek pozitív egymásra hatása van,
- alakítsa ki a gyermekekben a tiszteletadást a felnőttekkel, idősekkel, társaikkal szemben,
- fokozatosan fejlessze a gyermek, tűrő- és konfliktusmegoldó képességét,
- biztosítson sok közös élményt, melyek növelhetik az egyén társas hatékonyságát,
- alakítsa ki a gyermekben, hogy a türelem nem lemondás, csak a kívánt tevékenység késleltetését jelenti,
- gyakoroltassa a játékban és egyéb tevékenységek közben a tapintatos viselkedést, a figyelmességet és segítségnyújtást,
- fokozott figyelmet fordítson az ünnepek és hagyományok ápolására,
- segítse elő a gyermekek zökkenőmentes beszoktatását a családdal együttműködve,
- mutasson példát a másság elfogadásában,
- segítse az átlagtól eltérő gyermekek beilleszkedését a közösségbe.

Társas kapcsolatok

Társas kapcsolatok alakításában elsődleges a személyes példamutatás. A másság elfogadása magában hordozza az óvoda, a csoport életének olyan irányú szervezését, amely lehetőséget nyújt az egyéni értékek felszínre hozatalára.

A társas kapcsolatok alakulásában is fontos a gyerekek egyéni megsegítése, a periférián elhelyezkedők érdekében mindent megteszünk, hogy érzelmi biztonságot nyújtva elősegítsük beilleszkedésüket.

A helyes viselkedés megalapozása

Óvodai nevelésünk alapvető feladata, hogy a gyermek számára közvetítsük, megalapozzuk és kialakítsuk a kapcsolattartás alapvető normatív szabályait, a kívánt viselkedési módokat.

Az óvodai nevelési folyamatban, az alábbi értékeket képviseljük:

- *a bizalom:* a felnőtt-gyermek, a gyermek-felnőtt, és a gyermek-gyermek kapcsolat alapját jelenti,
- *a szeretetteljes magatartás:* amely meleg, barátságos légkört biztosít a csoport minden tagja számára,
- *a tiszteletadás:* minden gyermek számára alapvető követelmény minden személyközi kapcsolatban
- *a megbecsülés:* a gyermek figyel a felnőttek és társai munkájára, és vigyáz alkotásaira
- *a tapintatos viselkedés:* vigasztalják szomorú, bánatos társaikat
- *a figyelmesség:* a gyermek élje át az ajándékkészítés, meglepetés, jó cselekedet örömét
- *a segítségnyújtás:* az óvodai élet szervezése során számtalan lehetőség kínálkozik

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek
speciális, sajátos megközelítést kívánnak meg.

Ezek bővebb kifejtését a X.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelését szolgáló intézkedések című fejezetben találjuk.

Ezekben, az esetekben alapvető feltétel megfelelő szakpedagógus jelenléte a nevelés folyamatában. (logopédus, gyógypedagógus)

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- pozitív erkölcsi tulajdonságokkal rendelkeznek (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség)
- nyitott érdeklődésükkel készen állnak az iskolába lépésre
- magatartásukban szociális érzékenységet mutatnak
- képesek lesznek a másság elfogadására
- emberi kapcsolatok kezdeményezése természetes folyamattá válik

- udvariassági szokásokat igyekeznek betartani (köszönés, figyelmesség, előzékenység vendég köszöntése, kérés, megköszönés módja)
- ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldre, lakóhelyükhöz, a Tisza-tóhoz, annak természeti értékeihez való kötődés alapja
- szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre
- érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez
- igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés
- segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek a megegyezésre

A sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelésének feladatai:

Célunk: A sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, helyzetének javítása, a szociális kirekesztés elleni küzdelem.

A sajátos nevelési igényű gyerekek érzelmi igénye fokozottabb, mint a csoporttársaké. Sokkal jobban tudnak kötődni személyekhez, helyhez, helyzetekhez, tárgyakhoz, változtatásokat nehezebben tűrik. A sajátos nevelési igényű gyermekek szocializációja gyakran elmarad kortársaikétól, ezért sajátos pedagógiai segítséget igényelnek. Az óvodapedagógusok mindig a gyermek fejlettségi szintjéhez igazítják az elvárásokat, tevékenységeket és törekszenek arra, hogy azt kudarc nélkül legyenek képesek elvégezni.

V.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Jól szólni dísz, derék dolog, de a díztelen csak dadog.

Ámbár dadogni díztelen, olykor dicsőbb, mint díszesen.”

(Weöres Sándor)

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Óvodánkban az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló tevékenység, feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél: A magyar nyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére, nyelvtanilag helyes használatára nevelés.

Feladataink:

- A kommunikációs képesség megalapozása.
- Szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- Beszédmegértés fejlesztésével a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének, tartalmának megértése.
- Minta és modelladás, szabályközvetítés megteremtése.
- A gyermekek érdeklődésén, kíváncsiságán alapuló, a gyermekek meglévő tapasztalatait, ismereteit figyelembe vevő, változatos kommunikációs lehetőségek megteremtése.
- Anyanyelvi fejlesztésünk folyamán fontos, hogy óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, adjon lehetőséget a metakommunikációs ismereteik bővítésére.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelmet fordítson az anyanyelv ismeretére megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására.

- Munkánk során tudatosan és tervszerűen biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelőfejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét. (értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), tehetségét, kreativitását, fejlődési ütemét, segítse tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Beszélő környezettel a kommunikáló képesség fejlesztése.
- A roma gyermekek nevelésében és a nyelvi kifejezőkészség –hanghordozás, gesztikuláció- és a belső érzemvilág közötti összhang megteremtése.
- Gósy-féle beszédfejlesztő-program alkalmazása.
- Napi anyanyelvi játékok szervezése
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés, együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A kommunikációs helyzetek, melyek elsősorban a játék, a hagyományörző és a természetszerető tevékenységek közben adódnak, lehetőséget nyújtanak a gyerek differenciált fejlesztésére.
- Drámajáték alkalmazása a személyiség- és az anyanyelvi fejlesztéshez
- Logopédiai terápiára javaslat.

Élettani beszédhibák felszámolására beillesztjük a mindennapi tevékenységeinkbe az:

- ajak és nyelvügyesítő játékokat,
- fújós játékokat,
- beszédhangok rögzítésének gyakorlását,
- hangutánzó, hangkitaláló játékokat (madár és állathangok, környezetünk hangjai),
- beszédindító játékokat,
- visszhang játékokat.

Foglalmak tisztázására a jelentéstartalom megértésére szolgáló játékok:

- Szókincsfejlesztést szolgáló játékok

Nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat felfedeztető játékok:

- Nyelvtörők
- Közmondások
- Szólások
- Hasonlatok
- Barkohba játékok
- Ellentétpárok
- Találós kérdések

Mondatalkotás gyakorlása:

- Igaz-hamis állítások

A fejlesztésünk eredménye az óvodáskor végére:

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, folyamatosan kommunikál.
- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- Használják a tapasztalatok során bővülő szókincsüket.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára összefüggően, érthetően el tudják mondani, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal, élményeikről szívesen mesélnek.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- Minden szófajt, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat használnak.
- Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat.
- Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Az etnikai gyermekek is megértik, és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi képességek kibontakozása, az önálló, alkotó, aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. A 3-7 éves korosztály potenciális érési és elsajátítási lehetőségei óriásiak.

Cél: A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban.

A fejlesztés tartalma:

Fejlesztési munkánk során nem különálló képességeket fejlesztünk, az egész értelmi szférára, a teljes személyiségre hatunk. Az értelmi erők fejlődését mind magasabb szintű ismeretekkel, egyre nagyobb erőfeszítést igénylő új feladatok állításával segítjük elő. Kiindulópontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.

A kicsiknél elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, a szükséges képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet) manipulációs játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések alkalmával sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával. (séták, ovikert, kirándulások, környezetvédelmi feladatok, szemétszedés) Iskoláskorig a gondolkodás, az ok-okozati összefüggések, a képzelet valóságnak megfelelő ellenőrzése irányába tolódik el a fejlesztés. A fejlődésre döntő hatással van a nevelés-tanulás tartalma, az ismeretanyag jellege, formája és módszere.

A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása. A tevékenységeket a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építjük. Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, tiszteletben kell tartanunk önállóságát. Minél több lehetőséget kell biztosítanunk ismeret- és tapasztalatszerzésre, azok rendszerezésére, bővítésére és élethelyzetekben való gyakorlására. A fejlesztés során el kell jutnunk odáig, hogy tapasztalatait a gyermek alkalmazni tudja, ezt beszédével kísérje, beszédfejlődése pedig új irányt adjon gondolkodásának.

Óvodapedagógusok feladatai:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása. A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A megismerő tevékenységet segítő képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.

- Közvetlen tapasztalatszerzések szervezése, melyek együttesen segítik a gyermekek egyéni képességeinek többoldalú fejlesztését, pl. ültetésben, betakarításban, a növények gondozásában, szemétszedésben, komposztálásban való aktív részvétel.
- Olyan óvodai élettér biztosítása, mely a gyermekeket cselekvésre, problémamegoldásra ösztönzi, és belső igénnyé válik a tanulás iránti vágy. (pl. egyféle játéktevékenység több napon keresztül történő gazdagítása, fejlesztése, segítése, személyes motiválással vagy az óvodakerti tevékenységek ok-okozati összefüggésének meglátása.

A fejlesztésünk várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek gondolkodása, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukra, a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Múltbeli tapasztalataikra építve észlelik környezetük eseményeit, jelenségeit.
- Kialakul tér-és időészlelésük, térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Önkéntelen figyelmük a szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Sokoldalú tevékenységük során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Képesek ún. gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékeztetbe vésésre.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, lényeges jegyek alapján általánosításokra képesek, szemlélhető tapasztalatból kiinduló összefüggések révén az ok-okozati összefüggéseket felismerik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése

Az anyanyelv fejlesztése áthatja a teljes nevelési folyamatot. Minden fejlesztési területnél nagy hangsúlyt fektetünk a szóbeli megerősítésre, kifejezésre.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében dysgrammatika, szegényes szókincs a leggyakrabban előforduló probléma. Az anyanyelv gyakorlásának egyik fontos eszköze az anyanyelvi játékok mindennapos alkalmazása. Az óvodapedagógus mintaadása, anyanyelvi modell szerepe meghatározó.

Az óvodapedagógusok feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében:

- A beszédészlelés és beszédmegértés képességének fejlesztése.
- Aktív és passzív szókincs bővítése.
- A megkésett beszédfejlődés fejlesztése.
- Az artikulációs hibák javítása.

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei

VI.1. A program ajánlott napirendje:

Napirend:

- ✓ Napirendünket a helyi adottságainkat, igényeinket és lehetőségeinket figyelembe véve, a gyermeki tevékenységekhez rugalmasan alkalmazkodva alakítottuk ki.
- ✓ A napirend rugalmas, minden mozzanatában alkalmas a változtatás lehetőségére, lényege az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenységhez szükséges idő biztosítása, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek.
- ✓ Ehhez kapcsolódik a belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz nélkülözhetetlen kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem biztosítása.
- ✓ Óvodakerti tevékenységek aktívan illeszkednek a napirendünkbe.
- ✓ Egész nap során érvényesítjük a folyamatosságot, rugalmasságot, mely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.
- ✓ Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe.
- ✓ Ebéd után biztosítjuk a gyerekek számára az élettani szükségletüknek megfelelő pihenést.

- ✓ A napirend javaslat, tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. Ennek alapján az óvodapedagógus dolgozza ki a gyermekek számára leginkább ideális napirendet.
- ✓ Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. Mivel intézményünk egycsoportos óvodaként működik, a tanköteles korukat megelőző nevelési évet töltő gyerekek, az iskolai oktatásban való sikeres részvételük érdekében a csoporton belül differenciált nevelésben vesznek részt.
- ✓ A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyerekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.
- ✓ A gyerekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

Nyitástól ebédig	Gyermekek fogadása Szabad játék és közben: - folyamatos tízórai egyéni szükséglet szerint - választott és kínált tevékenységek párhuzamos szervezéssel az óvoda helyiségeiben és az óvodakertben - udvari játék, kerti tevékenységek, séták, szabad levegőn való tartózkodás időjárástól függően - testápolási teendők
Ebéd Tisztálkodás Pihenés előtti mese, pihenés, folyamatos ébredés Folyamatos uzsonna Szabad játék, kínált és választott tevékenységek párhuzamos szervezéssel, csoportszobában, óvodakertben, udvaron.	

VI.2. A program ajánlott heti rendje

nap	Pillangó csoport
hétfő	Mindennapos frissítő torna Játékban integrált fejlesztés: Beszélgető kör Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
	<i>Kertgondozás</i>
kedd	Mindennapos frissítő torna Játékban integrált fejlesztés: Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	<i>Játék a kertben</i>
szerda	Mindennapos frissítő torna Játékban integrált fejlesztés: Verselés, mesélés Mozgás
	<i>Irányított megfigyelések</i>
csütörtök	Mindennapos frissítő torna Játékban integrált fejlesztés: Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	<i>Játék, szemlélődés a kertben</i>
péntek	Mindennapos frissítő torna Játékban integrált fejlesztés: Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Alapozó terápia
	<i>Kertgondozás</i>

- ✓ Az óvodai életrend megszervezésénél maximálisan biztosítani kívánjuk a gyermeki jogokat, a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást, biztosító módszereket alkalmazunk.
- ✓ Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
- ✓ Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakcióra, előszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- ✓ Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. (lsd. XIII.fejezet)
- ✓ Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

VII. A játék, a tevékenységben megvalósuló tanulás, és munka helye programunkban

VII.1. A játék

„A gyermekek akkor a legkomolyabbak, amikor játszanak. Olyankor tanulják, hogy mi is az az élet.”
(Michel Butor)

- ✓ A játék külső céltól független, belülről motivált, szabadon választott, önkéntes tevékenység. Magáért a tevékenység örömeért végzi a gyermek. Játék során olyan tulajdonságok fejlődnek ki, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedés képességét (önállóság, mások tiszteletben tartása, kezdeményezőkészség, aláfölrendeltség elfogadása.).
- ✓ A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.
- ✓ A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

- ✓ A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
- ✓ A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- ✓ A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

Az óvoda és óvodapedagógus feladata:

- Megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakciójával éri el.
- Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
- A gyermek még nem törekszik eredményre játékában, elsősorban a cselekvés köti le. A játék mégsem egyszerűen funkcionális, hanem fejlesztő tevékenység, éppen az által, hogy egyre hitelesebben utánozza a valóságos tevékenységet.
- A gyerekek alapvető tevékenysége a játék. Spontán, önkéntes, változatos ingerek érik, csökkenti a belső feszültséget, a különböző érzelmek, élmények átélésére újbóli feldolgozására ad lehetőséget. Játék közben fejlődik a gyermek társas kapcsolata, az empátia kialakulását segíti, fejleszti a kreatív együttműködést a gyerekek között, ízlésüket is formálja. A játékban képessé válik a gyermek a viselkedési normák elfogadására, helyes magatartás gyakorlására, szabályok tudatosítására. Bonyolult kölcsönös kapcsolatok alakulnak ki a magányos játéktól a szervezett együttes tevékenységig, a –mi tudat- megjelenéséig.

A játék feltételei:

- A nyugodt, derűs légkör biztosítása
 - Az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.
 - A természetes, hiteles, érzelem gazdag óvodapedagógusi magatartás, őszinte játéka, mély átélése serkentse a gyermekeket.
 - A gyermek szabadon dönthessen abban, hogy kivel- mit- és mennyi ideig játszik.
- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos:
 - Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is.
 - Kicsik számára biztosítani kell az egyéni kis pihenő, vagy „kuckók” létrehozását. Megfelelő helyet kell teremteni a nagyobb mozgást igénylő, valamint az asztali és konstrukciós játékokhoz.
 - Ki kell használni az udvar nyújtotta lehetőségeket a mozgásos játékok szervezésére. (Zöld környezet, friss levegő, árnyas fák, udvari játékok))
 - Meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a különböző fejlettségű, korú gyermekek az udvaron együtt játsz hassanak, az átjárhatóság biztosításával.
- Játékidő
 - Törekedni kell arra, hogy a játékra fordított idő (teremben, udvaron) lehetőleg összefüggő legyen.
 - A napirendben elegendő időt kell biztosítani arra, hogy a gyermekek kapkodás nélkül, elmélyülten tevékenykedhessenek, legyen idejük elképzeléseik megvalósítására.
- Játékeszközök
 - Legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, veszélytelenek.
 - Segítsék a tartalmas játék kibontakozását, legyenek motiválók és fejlesztő hatásúak.
 - Kiválasztásuknál a gyermek általános és egyéni fejlettségén túl szempont legyen a fejlesztő hatásuk.
 - Gondoskodni kell különböző játszásra alkalmas anyagokról, eszközökről, a kellékek gazdag választékáról.
 - Az udvaron is álljon rendelkezésre a teremben használható barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszköz is.

- **Élmény, tapasztalatszerzés**
 - Az óvodai élet tudatos, tervszerű irányításával kell a gyermekeket olyan ismeretekhez, tapasztalatokhoz, benyomásokhoz közös élményekhez juttatni, melyek a játék forrásává válnak, fejlődését előre viszik.
 - Egy-egy gyermek egyéni élménye is lehet a közös játék kiinduló pontja.
 - A gyermek játékában az óvodán kívüli negatív élményei és tapasztalatai is megjelenhetnek, ezekből fakadhatnak az agressziót, vagy szorongást kifejező játékaik. Lehetőséget kell biztosítani, hogy feszültségeit, belső problémáit felszínre hozza, és játékában levezesse.
- **Játékirányítás**
 - A játékban kiemelkedően fontos az óvodapedagógus szerepe.
Ha szükséges, álljunk a gyermek rendelkezésére, legyünk együttműködésre és segítségre készek, hogy a gyermek bármilyen problémájával hozzánk fordulhasson.
 - Az együttjátás nem korlátozhatja a gyermek önállóságát.
 - Kerüljük az indokolatlan, direkt beavatkozást, tegyük lehetővé, hogy a gyermek saját elgondolásait valósíthassa meg, hogy fantáziája, hangulata, érzelmei szabadon megnyilvánuljanak.
 - Törekedjünk arra, hogy a játékban a gyermekek önállóan oldják meg konfliktusaikat. Minden esetben be kell avatkozni, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás testi épségét.
 - ***Az óvodapedagógus is szeressen játszani!***

Játékfajták:

Óvodáskorban a játékfajták egymásra épülnek, egymást követik a fejlődés során. Mindegyik a személyiség fejlettségének más-más szintjén jelenik meg, előkészítve a magasabb fokot. Azonban a gyermek játéktevékenységében, azonos időben mindezek együtt is előfordulnak, előfordulhatnak.

Gyakorló vagy funkciós játék:

Örömteli mozgásból álló tevékenység, melynek során a gyermek eszköznek vagy saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja.

- egyszerű gyakorló játék: hasznos célra alkalmazott viselkedést, összefüggéseiből kiemelve ismételt
- cél nélküli kombináció: új játékos elemet dolgoz ki, de a kombinációk a tevékenység során jönnek létre, előzetes céljuk nincs
- célvezérelt kombináció: a funkciós játékok legmagasabb szintje-minőségi változást hoz létre a gondolkodás és játék fejlődése szempontjából
- a gyermek legkorábbi grafikai tevékenységét és ecsethasználatát is funkciós játéknak kell tekinteni.

Konstruktív játék:

A játék során kockából, más játékelemekből, anyagokból építményeket és egyéb tárgyakat alkotnak, szerkesztenek, konstruálnak. Kreativitásra nevel, amelynek velejárója a megfigyelés, emlékezés, képzelet, problémamegoldás, esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése.

Szerepjáték:

Szociális jelenség, társadalmi, gyermeki élményből fakad. Sajátossága az utánzás-a gyermek a felnőtt szerepét, tevékenységét sajátos körülmények között képzeletük segítségével újraalkotják, kiegészítik.

Motivációja a felnőtthez való hasonlítás és az önállósodási törekvés. A szerepjáték a valóság megismerésének egyik eszköze. Ahogy nő az élményanyag, fejlődik a gondolkodás és a beszéd. A játék színvonala visszajelzés az óvodapedagógusnak a gyermek fejlettségéről (énkép, gondolkodás, beszéd, társas kapcsolatok, érzelem, érdeklődés).

Szabályjáték:

A szerepekhez kapcsolódó szabályoknak egyre nő a jelentőségük. A szabályoknak való megfelelés erősen él a gyermekekben-aki nem veszi komolyan a szabályokat, azt a többiek kizárják a játékból. A szabályok elsődleges szerephez a sport a verseny és társasjátékokban jutnak.

A cél érdekében bizonyos szabályoknak alá kell rendelnie viselkedését.

A szabályok megértésének alapját a fogalmi gondolkodás jelenti.

Tudjon együttműködni társaival, vagy a felnőttel.

A szabályjáték jelentős része mozgáshoz, cselekvéshez kötött, de játsszák a logikai értelmet igénylő, szabályjátékokat is.

Lényege, a szabály szigorú betartása követelménye, hogy figyelmet, erőfeszítést igényeljen, de érthető és teljesíthető legyen minden résztvevő gyermek számára.

Barkácsolás:

Az óvodás szívesen barkácsol. A kiscsoportos is tépéssel elkészíti a tárgyat, felragasztja a kivágott figurát a megadott helyre. Képesek egyszerű hajtogatásra. A barkácsolás igazából a nagycsoportban válik a játék tevékenység részévé.

Megismeri a tevékenység célját, eredményének a szépségét látja. (p.l madáretető, veteményest jelző táblácskás, stb.)

Az óvodánkba járó gyermekek játékát a nagycsaládban és a természet közelében élés hatásai motiválják. Játékuk témaválasztása gazdag.

Az óvodában megtalálható játékeszközök nagy részét nem ismerik, odahaza nincsenek jelen, ezért fontos, hogy minden játékeszköz rendeltetésével megismertessük őket lehetőleg még a beszoktatási idő alatt. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Fontos hogy a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodjanak a gyermek szabad önkifejezési formái. A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok, átélése segíti a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, közben formálódik társas viselkedése. A szabad játékidő legyen harmonikusan arányosan beépítve a tevékenységek közé. A 3-6 éves korban megjelenő játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatása minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségeinek figyelembe vételével történjen.

Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása és nem a játék fejlesztése céljából hat a játékra.

Olyan mintát, segítséget adjon, amiben fejlődik önálló véleményalkotási, döntési lehetőségeik. Az óvodapedagógus játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyereket cselekedni. Avatkozzon be a játékba, ha a gyerekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát. Legyen érdeklődő, fordítson figyelmet a gyermekek közlései iránt, adjon készséges válaszokat a kérdésekre.

Udvari tevékenység

A szabadban is meg kell teremteni a kedvező feltételeket a játékhoz. Alapfeltétel a nyugodt, elmélyült játéktevékenység biztosítása. Tanuljanak mozgásos, népi, dalos játékot, melyeket az udvaron is játszhatnak.

Fontos a megfelelő eszköz, ha szükséges az óvodapedagógusi irányítás.

Fejlesztés a játékban: figyelembe kell venni, hogy a játék a gyermek önként választott, szabad tevékenysége. A gyermek egész személyiségére ható kell, hogy legyen fejlesztőértéke miatt. (mozgás, testséma, verbalitás, percepció)

A fejlesztés lehetőségei a játékban

Gyakorló játék: mozgásos, testséma fejlesztés

Manipulációs: anyagok tulajdonságaival való ismerkedés, szem – kéz koordináció fejlesztése, percepció fejlesztése,

Verbális: szocializáció fejlesztése, ritmusérzék fejlesztése

Építő-konstruáló játék: szem-kéz koordinációja, finommotorika fejlesztése, percepció fejlesztés, verbális fejlesztés, téri helyzetek, formák, színek megismerése

Szerepjáték: szociális tanulás, erkölcsi értékek, az együttélés szabályainak elsajátítása, képességeik, önuralmuk, alkalmazkodó készségük, kommunikációs készségük fejlődése

Szabályjáték: szabálytudat kialakulása, a mozgásos szabályjáték minden mozgásképességet fejleszt, értelmi szabályjátékok, a verbális fejlesztés, észlelés fejlesztése, szinonim és ellentétes szavak megismerése.

Barkácsolás: tapasztalatszerzés anyagokról, eszközökről, alaklítás, téri információk, rész-egész viszonya, finommotorika, percepció fejlesztés

Bábozás: önmegvalósítás, önkifejezés, verbális fejlesztés, érzelmek kifejezése hangutánzással.

Dramatizálás: a mozgás sokirányú fejlesztése, verbális fejlesztés, testséma fejlesztés, térészlelés fejlesztése

Fejlesztésünk várható jellemzői az óvodáskor végére:

Gyakorló játék: erre az életkorra nem jellemző, de megjelenhet egy magasabb szint elemeként.

Építő-konstruáló játékokban: képesek különböző anyagok, eszközök, technikák kombinált alkalmazására. Legyenek igényesek alkotásaikkal szemben ebben a korban.

A szerepjáték: kiteljesedésének az időszaka. A szerepjáték szabályaihoz tudniuk kell alkalmazkodni. Egyre kevesebb felnőtt irányításra van szükségük. Legyenek önállóak a szerepek megválasztásában, közös tervezésben, a játékszerek elosztásában.

Szabályjátékokban: a bonyolultabb mozgások megtanulására és gyakorlására váltak képessé.

Értelmi: bonyolultabb, életkoruknak megfelelő társasjáték, kártyajáték, logikai nyelvi játékok.

Barkácsolásban: változatos tevékenységre kell alkalmat és eszközt biztosítani. (hajtogatás, ragasztás, tépés, fűzés, szögelés)

A bábozás: természetes eszköz kell, hogy legyen, mert ez a gyermekek belső világának legkifejezhetőbb eszköze. A dramatizálás előtérbe kerül. Segítséget nyújtunk abban, hogy saját vagy irodalmi élményüket eljátsszák.

Sajátos nevelési igényű gyermek játéktevékenysége

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat. Biztosítani kell a minél hosszabb, megszakítás nélküli játék időt. Számukra különösen fontos a folyamatos napirend. Az óvodapedagógusok arra törekszenek, hogy a fogyatékos gyermekeket, minél hamarabb bevonják az épekkal való közös játékba. Lehetőséget biztosítanak a pozitív és negatív élmények „kijátszására” valamint, hogy a sérült gyermekek mindenféle játéktevékenységbe bekapcsolódjanak. A játék során nagy szerepe van az utánzásnak, melyben az ép gyermekek mintát nyújtanak számukra.

VII.2. Munka jellegű tevékenysége

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

Célja:

A mindennapos munkatevékenység közben információk szerzése társadalmi környezetünkről, speciális ismeretek gyűjtése, szókincsük ilyen irányú bővítése, szociális magatartások, társas kapcsolatuk fejlődése. Az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.

Feladatunk:

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, ovikert működtetése.
- Fejlődjön kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük, természetes módon alakuljon speciális akarati, érzelmi fejlődésük, alakuljanak ki a munkaszervezési képesség alapjai.
- Légkör - nyugodt, békés hangulatban, önállóan tevékenykednek, de lehetőségük van bármikor segítséget kérni tőlünk és társaiktól.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése.
- Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen, végezzenek munkajellegű tevékenységet.
- Az óvodakert működtetése során az egyes munkafázisokba történő bevonásuk, életkoruknak megfelelően (ültetés, veteményezés, gyomlálás, kapálás, öntözés, betakarítás) gyermekméretű szerszámok biztosításával baleset megelőzés.
- Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez.
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- A gyermeki munkát jártaság és készség szintjére kell emelni, és akkor lesz nevelő értékű, ha a gyermek felismeri az indíték és az esemény közötti összefüggéseket.

Munka jellegű tevékenységek sajátosságai:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek. készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége

- a közösségi kapcsolatok a kötelesség-és felelősségvállalás alakításának eszközei. a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Munka jellegű tevékenység az óvodában:

- önkiszolgálás
- környezet rendjének megőrzése
- alkalomszerű munka
- naposi munka
- óvodakert, növény – állat gondozás

Önkiszolgálás:

A gyermek mindennapi tevékenysége, amelyek saját személye ellátásával kapcsolatosak. Felnőtt segítségével ismerkednek a folyamattal.

Területei:

- testápolás: egészségük védelmét, testük, ruházatuk gondozottságát, tisztasági igényük kialakulását szolgálja
- étkezés: az étkezés megszervezésének, és a kultúrált étkezési szokások, kialakulását szolgálja
- öltözködés: a rendezett külső megjelenés, a ruházat rendben tartására, óvására való nevelést szolgálja

Környezet rendjének megóvása:

Közvetlen környezetünk rendjének kialakítására, a rend megóvására irányuló feladat. A környezetükben lévő eszközök rendjének kialakításával és folyamatos rendben tartásával válják számukra igénnyé a rendezett környezet, mint a jó közérzet egyik biztosítója.

Naposi munka:

A naposi munka, közösségi megbízatás. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások.

Szerteágazó, sokrétű feladatsor, folyamatosan ügyelni kell a feladatok fokozatos bevezetésére, a terhelés lassú növelésére.

A naposi munka feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel. Elsősorban az étkezésnél, későbbiek folyamán a különféle eszközök, előkészítésénél kap fontos szerepet.

Alkalomszerű munka:

Nap, mint nap váratlanul jelentkező gondok, megoldásában van szerepük. Mivel ez a munkafajta nem kellően begyakorolt az alkalomszerűség miatt, ezért az irányítása pontos és részletes magyarázatot igényel. Csak egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatot kaphatnak.

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges.

Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek, kisebbeknek
- megbízatások teljesítése, ajándékkészítés,

Óvodakert. Növény – állat gondozás:

Növények gondozása óvodánkban, elsősorban az élősarok és játszóudvaron illetve a két sziklakertünkben található virágok gondozását, öntözését, gyomlálását jelenti. Az évszakoknak megfelelően magvak, termések, növényi részek gyűjtése során is az élősarkunkat gazdagítjuk. Télen, tavasszal rügyeztetést és csíráztatást is végzünk. A gyerekek szívesen vesznek részt, az udvar rendezésében is (gereblyezés, gyomtalanítás).

Óvodánkhoz tartozik egy konyhakert, melyet évek óta művelünk a gyerekekkel közösen. Több éve részesei vagyunk a Stiller Tamás –féle „ovikert programnak”. A gyerekek a kerti munkatevékenységben az ültetéstől a termés betakarításáig felnőtt segítségével aktívan tevékenykednek. A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átéljük munkájuk természetre gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket. A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segít, a természet szeretetére, megóvására, a fenntarthatóságra nevelést. Sikeresen pályáztunk az Országos Óvodakert programra. Sokkal tudatosabban, szakszerűbben alakítjuk és irányítjuk óvodakertünk művelését. Elsősorban szakmai, módszertani segítséggel, de kapott óvodánk a kert műveléséhez szükséges gyermekek méreteinek megfelelő kerti szerszámokat is.

Állatok gondozásában odahaza tudnak segédkezni, egyre több család foglalkozik háziállat, elsősorban baromfi, de kecske, sertés tartásával is. A községben turisztikai látványosság az Apraja-farmja parasztudvar. Hozzájuk többször is ellátogatunk, és a gyerekek részt vehetnek az állatok etetésében. Az óvodában rendszeres a téli madáretetés.

A gyermeki munka feltételei:

Általános feltétel a nyugodt, derűs légkör, az elvégzett tevékenység feletti közös öröm, a játékosság.

Közvetlen feltételek:

- megfelelő munkaeszköz biztosítása, azok rendben tartása
- elegendő munkalehetőség
- elegendő idő a munka elvégzésére
- elegendő hely a munkavégzésre
- biztonságos feltételek megteremtése, baleset megelőzés
- tevékenység folyamatának pontos ismertetése
- a tevékenység folyamatos értékelése

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel. A munka jellegű feladatok szervezésénél figyelembe kell venni a csoport, illetve a csoporton belül az egyén fejlettségi szintjét. Az eltérő képességcsoportokba tartozó gyerekeknél ügyelni kell arra, hogy minden gyermek kapjon feladatot, de egyiket sem terhelhetjük túl.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az önkiszolgáló tevékenységet önállóan végzik.
- Környezetük rendjére, ezen belül saját holmijaira, azok rendezettségére figyeljenek.
- Alkalmyszerűen feladatokat szívesen vállalnak, azok elvégzésében önállóak..
- Naposságot szívesen vállalnak, az ezzel járó feladatokat a pozitív értékelés hatására önállóan, igényesen végzik

- Segítenek társaiknak
- A környezetükben élő növényeket, állatokat gondozzák, védik.
- Megtapasztalják az élet körforgását (vetéstől a betakarításig)
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Megtanulják a fizikai munka tiszteletét, megbecsülését, edzettebbek, egészségesebbek lesznek.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak

VII.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságira, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás a tevékenységek tervezése, szervezése, a szokások alakítása, elsajátítása közben indirekt módon valósul meg.

A tanulási folyamat együttműködésre épül, óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek között.

A tanulás feltétele:

- a gyermek cselekvő aktivitása,
- a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásuk erősítése

A tanulás irányításakor fontos a személyre szabott pozitív értékelés, a gyermek személyiségének kibontakoztatása. A gyerekek a világot komplex módon érzékelik, nekünk is ebből kell kiindulnunk. A tanulás a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja. A pedagógus által kezdeményezett tevékenységi, szervezeti időkeretben valósul meg.

Minden, ami megismerhető, befogadható, tapasztalatot jelent, komplex tevékenységek keretében tudjuk legjobban átadni a gyerekeknek. A tevékenységek során alakul kompetenciájuk, erősödik attitűdjük, képességeik, készségeik, fejlődik kreativitásuk. A gyermekben nagy a megismerési vágy, kíváncsiság, erre tudjuk alapozni érdeklődésük felkeltését, a különböző tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítását.

Fontos az iskolaérettséget segítő, támogató pedagógiai munka. Jó dolog, hogy az egyik óvodapedagógus tanító képesítéssel is rendelkezik, mind a két intézményben folyó oktatásban jártas.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást, a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja.

Az ismeretszerzés az egész óvodai nap folyamán valósul meg. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket.

Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvoda gyermek értelmi képessége: észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik.

Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, feladattartást és az irányíthatóságot.

A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk, az érzelmek bátor kinyilvánítására motiváljuk a gyermekeket.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás, azonban a hely szűke miatt néha szükséges kisebb csoportrendezés, de nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a kialakult játéktevékenységek ne sérüljenek.

A gyermekek a tevékenységük befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet tart.

A tanulási folyamatban szükség szerint, alkalmazzuk az IKT eszközöket.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti gyermek személyiségének kibontakozását.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez adekvátan szervezzük a tanulási folyamatot, melynek értékelésénél alapelv:

- differenciált értékelés
- pozitív megerősítés
- felzárkóztatás
- kompenzálás

A tanulási módszerek megválasztását befolyásoló tényezők:

- nevelési, fejlesztési céljaink
- a gyermekek életkori sajátossága és értelmi fejlettségük
- tárgyi feltételeink

Óvodában előforduló tanulási-magatartási zavarok lehetnek:

- értelmi képességek zavara
- diszlexiára utaló jelek
- hiperaktivitás
- szorongó viselkedés
- agresszió
- szociális éretlenség

A szervezett tanulás formái:

korcsoport	kötött	kötetlen
Pillangó csoport (vegyes csoport)		Játékban integrált fejlesztés:
	Mindennapos frissítő torna	Ének, zene, énekes játék,
	Mozgás	Verselés, mesélés
		Rajzolás, mintázás, kézimunka
		Külső világ tevékeny megismerése

A szervezett tanulás munkaformái:

Az óvodáskorú gyermek az egész nap folyamán tapasztalatokat szerez, tehát tanul, de nem kötelezően tanul meg valamit. Tanulása a játékba integrálódik, amely két területre osztható: a spontán és szervezett tanulási tevékenységre.

- A spontán tanulás önkéntes, bármikor, bárhol kialakulhat. Ilyenkor a gyermekek megfigyelve, utánózva, modellt, mintát követnek. Tapasztalataikat sajátosan dolgozzák fel. Különböző eszközökkel manipulálnak, gyakorolnak, műveleteket, szerepeket, szabályokat sajátítanak el.
- A szervezett tanulás alatt azokat a kötetlen és kötött tevékenységeket értjük, amelyeket az óvodapedagógus kezdeményez és vezet tudatosan, párhuzamos tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb foglalkozási forma, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenység feltételrendszerét.

A gyermekek részére a tanulási folyamat önkéntes, de az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán. Előbb-utóbb el kell érni, hogy a gyermekek a megkezdett feladatot befejezzék, válják szokássá, hogy nem torpannak meg az első akadálynál.

Az önkéntesség nem jelenti az állandó távolmaradás elfogadását.

A kezünkben számtalan eszköz van, mellyel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt az együttes tevékenységben.

Kötetlen tevékenység: alkalmával a gyermekek érdeklődése alapján mindig változó létszámú és személyi összetételű kis csoporttal foglalkozik egyszerre az óvodapedagógus. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik a gyermek fejlődési ütemének a figyelembevételére, a differenciált foglalkoztatás megvalósítására. A kötetlenség egyéni vagy mikro csoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez. A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik. Minden hónap más és más témakör körül forog: évszak, közlekedés, testünk, ünnepek.

A kötött szervezett tevékenységek: minden gyermek számára egyszerre kezdődnek és fejeződnek be. Más magatartást igényel tőlük. Kötött tevékenység esetén is törekednie kell az óvodapedagógusnak az oldott, családi légkör megvalósítására. A kötöttség nem jelentheti a gyermek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását. Szakítani kell a merev keretek alkalmazásával (pl. körbe ültetés, frontális foglalkoztatási forma túlsúlya, direkt módszerek).

Frontális:

Mozgás, mese – dramatikus játék

Zenés- mozgásos percek

Mikro csoportos:

Rajz – mintázás- kézi munka, vers

Énekes játékok

A környezet tevékeny megszerettetése

Egyéni Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja.

A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben.

Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való késztetés mind hasznos módszerei a programnak.

Az óvodapedagógus törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek többsége azonosul az óvodapedagógus által meghatározott feladattal.
- A gyermekek eljutnak pontos, valósághű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lettek.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Megismerkedtek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- Jártasságaik, készségeik, képességeik kialakultak, melyek révén az érzelmileg motivált cselekvésgondolkodási szintről eljutottak a fogalmi gondolkodásig.
- Feladattartása, munkatempója életkorának megfelel.
- Lassan alakul a szándékos figyelme. Fogalmi gondolkodása kialakulóban.
- Képes eseményeket sorrendben összerakni.
- Képes a korábban elsajátított ismereteket szándékosan felidézni.

A **sajátos nevelési igényű** gyermekeknél is a nevelés általános célú megvalósítására törekszünk. Olyan tevékenységeket biztosítunk, melyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikeresen meg tudja oldani. A terhelhetőséget a biológiai állapothoz mérjük, az elvárásokat a fejlődés üteméhez szabjuk. A sérült gyermekek számára fokozottan szükséges a személyre szóló figyelem, az akarat, a tanulási szándék erősítése, a motiváció alkalmazása.

VIII. Óvodánk tevékenységi formái és színterei

VIII. 1. Verselés-mesélés

„A gyermekkorának két tündérvilága van: cselekvés síkján a játék és szellemi síkon a mese.”

(Kádár Annamária)

A gyermek számára a leghatékonyabb tanulási forma, az óvodai élet egészét átfogó folyamat.

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Lehetőség a gyermekek szellemi szükségleteinek kielégítésére, (beszédtanítás, beszédtanulás) különös tekintettel a roma gyermekeink esetében, akik itt az óvodában sajátítják el a nyelvi kommunikáció alapjait. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Az irodalmi nevelés a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal.

Az irodalom közege a nyelv.

Az anyanyelv zavartalan elsajátításához, gondolkodás fejlődéséhez, a szókincs gazdagításához, az olvasás és írás elsajátításához elengedhetetlen az életkornak megfelelő beszédészlelési és beszédmegértési teljesítmény.

A mese– vers tevékenység spontán, de szervezett formában jelenik meg, melyhez megfelelő időt és helyet kell biztosítani. Jó együttes élményt nyújt, itt bárki lehet „akárki”.

Jó, ha van a csoportban állandó mesélő, vagy verselő hely, ez már magában folyamatos motivációt jelenthet.

Tegyük gyermek közelbe a mese – vers bemutatásához, ismétléséhez, gyakorlásához használt bábokat, díszleteket, leporellókat. A csoportban hozzáférhetnek mesekönyvekhez a gyermekeink, ezek megfelelnek életkori sajátosságaiknak, megtanulják a könyvekkel való bánásmódot, ha lehetőségük van rá otthonról is, hoznak be könyveket, amiből mesélhetünk nekik. Az óvodában a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, néphagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi- a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, valamint más népek, nemzetiségek meséi egyaránt megtalálhatók.

Fontos tényező az óvónő felkészültsége:

- A kulturált, helyes, érthető nyelvhasználat.
- Ismernie kell a gyermekek életkori sajátosságait, a gyermeki gondolkodás, fejlődési folyamatát.
- Tisztában kell lennie a gyermek szociális háttérével, az etnikai hovatartozásával.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, a mesehallgatás eleven belső képvilágot jelenít meg. A gyermeki élmények feldolgozásának egyik legfontosabb formája a belső képalkotásnak ez a folyamata. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Célunk:

- Az érthető, kifejező beszéd kialakítása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése.
- Helyes nyelvhasználat kialakítása.
- Élőszavas meséléssel az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítása.
- Mindennapos meséléssel, mondókázással, verseléssel a kisgyermek mentális higiéniájának kialakítása.
- Gyermekeink szemléletmódjának és világképének alakítása, hiszen visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Irodalmi élmény nyújtásával az irodalom iránti igény felkeltése.

Feladataink:

- Érzéki-érzelmi élmények nyújtása, érzelmi biztonság kialakításával anyanyelvi nevelés.
- A magyar gyermekköltészet, hagyományok, - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárják a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat.
- A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkedítő szemléletmód, az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világkép, csodákkal és átváltozásokkal, elősegíti a külvilágra irányított megismerést.

- Mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek mentális higiénia elmaradhatatlan eleme.
- Életkoruknak megfelelő irodalmi anyag kiválasztása.
- A népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi - a klasszikus, és a kortárs irodalmi művek egyaránt jelenjenek meg óvodai életünkben.
- Fontos, hogy az óvodapedagógus olyan mondókákat, verseket, meséket, szólásokat, közmondásokat is mutasson be a gyermekeknek, amelyek közel állnak a Tisza-tó élővilágához. (béka, csuka, gólya, hattyú, vadkacsa, sás, nád, tündérrózsa stb)

Bábozás és dramatizálás szerepe az irodalmi élménynyújtás területén:

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak szerves része a bábozás, dramatizálás. Ezeken keresztül tükröződhetnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal.

A gyermek kifejezi, átéli, eljátssza saját érzéseit, érzelmeit, így egész személyisége fejlődik. Mindezek értéke azzal növelhető, ha saját maguk által készített kellékeket is használnak közben.

A bábok mozgatása közben fejlődik szem-kéz koordinációjuk, a finommotorika, bizonyos testrészeik ismerete, valamint a térpercepció. E tevékenység közben gyakorolja az általa ismert verbális kifejezéseket. Megismerik testrészeiket és a velük végezhető mozgásokat. Fejlődik, finomodik látásuk, hallásuk, verbális kifejező készségük.

Anyanyelvi fejlesztésünk speciális területei:

Beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése:

- légzésgyakorlatok,
- hangutánzó gyakorlatok, és az azokkal végezhető játékok
- nyelv és ajakgyakorlatok.

Hallás, beszédhallás fejlesztése:

- közvetlen környezet hangjainak felismerése
- egymás hangjának felismerése
- hibafelismerés
- hangfelismerés, hangdifferenciálás

- hanganalízis
- önálló szókeresés kiválasztott hanggal.

Auditív ritmus fejlesztése

Auditív emlékezet fejlesztése

Fonológiai kódolás

Auditív zártság

A különböző területekhez kapcsolódó játékos fejlesztő anyaghoz válogatás található Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában könyvében, valamint Dr. Gósy Mária: A beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd alapjai.
- Várják a mesehallgatást, az ehhez való feltételek kialakításában segítenek.
- Beépülnek szókincsükbe a szófordulatok, a magyar népmesékre, a cigány etnikumra jellemző szóhasználat.
- Jól tudnak kommunikálni a környezetükben élőkkal.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédkedvük erősödik.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- Aktívak a bábok, díszletek elkészítésében.
- Önállóan mondanak hosszabb verset, megjelenik, a hangsúly is.
- Képesek hosszabb mesemondásra, vigyáznak a szöveghűsége.
- Képesek történetek, mesék folytatására, fantáziájukkal kiegészítik azt.
- Ismerik, tisztelik a könyveket, szívesen lapozgatják.
- Az önkifejezés egyik módja a gyermek saját mesélése, verselése, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása.

Informatikai nevelés lehetőségei az anyanyelvi neveléshez kapcsolódóan

- leporelló készítése
- dramatikus játékok

VIII. 2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„ A zenei hang, az ének köti a kisgyermeket legelőször, legbiztonságosabban az emberi világhoz”
(Vekerdy Tamás)

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. A közös tevékenység során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvónő saját éneklésével, hangszeres játékával rendszeresen élményt nyújt a gyermekeknek. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia, mert erőteljesen befolyásolja a gyermek általános fejlődését, a különböző benyomások egymással összefüggésben hatnak rá.

Célunk:

Az ének – zene területén komoly és lelkiismeretes alapozó munka. A zene megszerettetésén keresztül a zenei képességek fejlesztése, valamint a gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása. Megalapozzuk, elősegítjük a zenei nyelv kialakulását.

Feladataink:

- A gyermeket korán, tervszerűen fejlesszük, érdeklődővé tesszük a zene iránt. Értékes ének-zenei művek kiválasztásával értékrendszerük jó irányú indítása. Az eredményesség érdekében örömteli élménnyé kell, hogy váljon az éneklés.
- Saját néphagyományainkból az énekes népi játékok, értékes roma zenei anyagok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, gyermekdalok, mondókák mellett művészi értékű zenei művek értékeinek közvetítése fontos eszköze a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának az alakításában.

- Az éneklés, énekes játékok kezdeményezése kapcsolódhat a környezetükben szerzett élményeikhez. A zenei nevelés alapja az énekes játék, mert általa nemcsak a zenei készségek fejlődnek, hanem a gyermekek teljes személyisége is.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjához, valamint különböző- állami, egyházi, jeles-ünnepekhez fűződik.
- Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Hallásfejlesztés:

Elsődleges terület az éneklési készség fejlesztése. Ez a készségfejlesztés a gyermekek utánzási vágyán alapul. Hallás után tanítjuk a dalokat, dalos játékokat. A gyakorlásnak és ismétlésnek kiemelkedő szerepe van. A hallásészlelés fejlesztését célozza a környezet zörejeinek felismerése, egymás hangjának megismerése, melyből alakítható a magas-mély hang, valamint a halk-hangos hangok felismerése.

Ritmusérzék fejlesztése:

Kialakítjuk a lüktetés érzékelését majd automatizáljuk azt. Az egyenletes lüktetés adja az alapot a további ritmusmotívumok elsajátításához, a tempókülönbségek érzékeléséhez.

Mozgásfejlesztés:

A zenei tevékenységen belül a szép mozgás kialakítása szerves része a készség, képesség fejlesztésének. Az egyenletes, szép járás a dalos játékok mozgássorai alapozzák a későbbi táncleépéseket, egyedi formában segítik a mozgás összerendezettségének kialakulását.

Zenehallgatás:

Napi szinten igénylik az óvodapedagógus énekét, vagy más igényesen megválasztott művek hallgatását, ahol az óvodapedagógus figyelembe veszi a helyi sajátosságokat (Tisza-tó) és gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. . (pl. zenehallgatás: Tisza partján... Hej halászok..)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képessé válnak zenei élmények befogadására.

- Kialakul a belső motiváció, éneklésre, zenélésre.
- A zenehallgatás szükségletté válik.
- Kialakul énekrepertoárjuk kedves dalaikból.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban és tempóban énekelnek.
- Ismernek hangszereket.
- Egyenletes lüktetéssel tudnak kíséreni mondókát, dallamot.
- Ritmusérzékük kialakul, melyet ki is tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerűbb ritmusokat, képesek azokat visszaadni.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Térformák kialakítására képes.

Az informatikai nevelés lehetőségei a zenei nevelés területén

- érzékelő játékok
- zenére történő festés

VIII. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, képalakítás, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés együttesen eszközünk a gyermek személyiségének fejlesztésében.

Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó –és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítását, ill. annak képi kifejezését esztétikai érzékenységet, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását.

Az örömmel végzett tevékenységnek velejárója az alkotó aktivitás, amely fejleszti a gyermek önállósodását is.

Feladataink:

- A gyermek egész napja folyamán megteremtjük az ábrázoló tevékenységekhez szükséges feltételeket, hogy a nap bármely szakában bárki ábrázoló tevékenységbe kezdhesen.

- A gyerekek számára az alkotáshoz változatos eszközöket biztosítunk. Feladatunk, megismertetni őket ezek rendeltetésszerű használatával, a különböző anyagokkal. Az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, a rajzolás, mintázás és a kézi munka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Maga a tevékenység a fontos, az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására.
- Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek, felismerésére, bátorítására.
- Az épület helyiségein kívül az udvar, a természeti környezet lehetőségeit is kihasználjuk, amely a gyerekek vizuális tevékenységét gazdagítja. Tisza a-tó partján kavics, kagyló gyűjtése, ezekből építés. A strandon rajzolás a homokba. Népi színező anyagok (bodzabogyó, diólevél) gyűjtése, felhasználása az alkotás munkában

Tevékenységi formák:

Minden korosztályban kötetlen egyéni vagy mikro csoportos formában történik. Egy-egy téma feldolgozása általában irodalmi művekkel együtt egy-két hetes gyakorlással, a gyermek egyéni fejlődéséhez alkalmazkodva differenciáltan folyik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Az ábrázoló tevékenység örömtelivé válik a gyermek számára, vizuálisan is ki tudja fejezni mondanivalóját. Képzalkotásban egyéni, kreatív módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, az őket körülvevő világot a képi kifejezés változatos eszközeivel.
- Ismernek többféle ábrázolási technikát, azokat képesek önállóan is alkalmazni.
- Ismerik és biztonságosan használják az ábrázolás és kézimunka eszközeit, anyagait. (olló, ragasztó, tű, sablon, vízfesték-ecset, stb.)
- Esztétikai érzékük alakul, képesek a szép meglátására.
- Képesek önértékelésre.
- Kézmozgásuk, finommotorikájuk ügyesedik, így egyre apróbb, finomabb mozdulatokat kívánó feladatokat is képesek elvégezni.

- Emberábrázolása egyre részletezőbb (haj, ruha, díszai stb.), kezd megjelenni a mozgás ábrázolása benne.
- Észreveszik a szépet, tudnak gyönyörködni benne és maguk is törekszenek a létrehozásukra
- Színhasználata gazdag.

Az informatikai nevelés lehetőségei az ábrázoló tevékenységekhez kapcsolódóan

- színezők, kifestők
- különféle technikák alkalmazása

VIII. 4. Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett közösségbe történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, az egészséges életvitel kialakulásához. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Óvodánkba különböző körülmények közül érkeznek gyermekek. Ezért különbözőek testi képességeik, és mozgáskészségük is. Az alapvető mozgáshiányokat, vagy rosszul rögzült mozgásokat már kiscsoportban a nagymozgásoknál tudjuk javítani, majd később megszüntetni az Alapozó Terápia alapján.

A mozgásfejlesztés elvei:

- El kell fogadni az egyéni eltéréseket, de tenni kell azért, hogy képességeik optimálisan fejlődjenek.
- A tevékenységet sokszor kell ismételni, hogy helyesen rögződjön, fontos, hogy a gyermek tudjon korrigálni, és sikerélménye újabb teljesítményre ösztönözze.
- Sokszori gyakorlás során erőfeszítésre, önállóságra és önkorrekcióna kell serkenteni.
- Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- A képességek nem verbális úton, játékos élethelyzetekben, tevékenységekben fejleszthetők.

- A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség-fejlődésére.
- A fejlesztés eredménye függ az egyén motiváltságától, az aktivitástól és a differenciálástól.
- Szükséges az egyén erőfeszítése
- Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosított. Törekszünk a gyerekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok segítik egymás munkáját, s aktívan bekapcsolódnak a mozgásfejlesztő foglalkozások vezetésébe is. Gyakorlatait beépítik a kötelező mozgás anyagába. A gyermekek és szülők egyaránt igénylik a jól szervezett mozgásos tevékenységet, így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységébe, szokássá, igénnyé válik.

Mozgásfejlesztés

Célja:

- nagymozgások fejlesztése (pl. járás, futás, mászás stb.)
- finommotorika fejlesztése (pl. gombolás, evőeszköz használata, szeletelés stb.)
- szem-kéz koordináció fejlesztése (pl. folyadéktöltés, kenyérkenés, fészülködés stb.)

Testséma fejlesztés

- testséma kialakítása, testrészek ismerete
- meghatározott testrészekre koncentráció
- a test személyi zónájának kialakítása

Percepció fejlesztése

- környezeti ingerek teljes körű megtapasztalása, az érzékszervek működésének finomítása
- térpercepció fejlesztése a rendelkezésre álló tér kihasználása a környezet bemozgásával (mozgásos játékok)
- téri irányok fejlesztése

Verbális fejlesztés

- a gyermekek cselekedeteit tudatosan kísérő verbális megerősítés

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Miközben mozog a gyermek, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont és izomrendszere, alakulnak mozgáskoordinációi, testi képességei pontosabbak, önállóbbak lesznek mozdulatai. Egyre többféle mozgást képes elvégezni, egyre több készsége szokássá alakul. Egyre inkább képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására, mozgásigénye szabályozására.

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiségfejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Célja: hogy a nagymozgások, szem, kéz, láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését természetes módon építi be a gyermek óvodai tevékenységébe.

Feladata:

- a gyermek mozgáskedvének, mozgásszeretetének megőrzése
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása
- a mozgáson keresztül értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése

A mozgásfejlesztés főbb területei, szervezeti keretei:

1. spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
2. irányított mindennapos mozgásfejlesztés
3. szervezett mozgásos tevékenység

1. Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

Igyekszünk megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítani, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat.

A szabadban az udvaron elhelyezkedő mászóka, mérleghinták, csúszda, mókuserék, hordó, rugós játékok, illetve a Tisza-tó gátkoronáján és a gátoldalon végezhető gyakorlatok segítenek a mozgásformák gyakorlásában.

A szabad játék lehetősége a gyermek mozgásfejlődésén túl ügyesebbé teszi, növeli önállóságát, kitartását, hozzáértését. A veszélyhelyzetekkel való ismerkedés hozzájárul kiegyensúlyozott félelemmentes közérzetéhez.

A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Ehhez elengedhetetlen a szabályok megtanítása, betartása. A sikeresen, jól szervezett mozgásos tevékenységben, kellemes légkörben, a gyermekek örömmel vesznek részt, pozitív élményt nyújt számukra.

2. Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

Anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A délutáni frissítő tornát a gyerekek mezítláb végzik. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok (népi) játékok és táncok (kiemelten néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszó udvaron is megszervezhető

3. Szervezett mozgásos tevékenység

- A mozgás anyaga atlétika és torna játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk.
- Beiktatunk speciális gyakorlatokat a testalkati deformitások megelőzésére (lábboltozat erősítés, gerinctorna).
- Gondolunk a helyi adottságokra, (Tisza gáton történő futás, gurulás a gátoldalon stb) és az időjárás változásaira is. Az atlétikai gyakorlatokat (futás, ugrások, dobások) szabadban végeztetjük.
- A mozgás tevékenység megszervezésénél figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntjük el a mozgásformák ismétlésének számát.

- Biztosítjuk, hogy a gyermek egyéni tempójának megfelelően sokat gyakorolhassa a különböző mozgásokat, amelyet differenciált gyakorlatok adásával segítünk elő.
- Megmutatjuk a helyes mintát, így ösztönözzük esztétikus pontos mozgásra. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismételjük, az értékelést, ellenőrzést egyszerre végezzük, mindig a pozitívumokat kiemelve, így a gyermekek megerősítést kapnak.
- Gyakran használunk kézi szereket (babzsák, bot, labda stb.), melyek érdekesebbé, változatosabbá teszik a tevékenységet számukra.
- A mozgás tevékenység szervezésénél fontos szempont, hogy a várakozási idő minimumra csökkenjen, folyamatos legyen a mozgás, lehetőleg együttesen és a szabadban.
- Kihhasználjuk az udvar adottságait, mozgásfejlesztés eszközeként használjuk a homokozót, csúszdát, mászókat.
- A játékot a korosztálynak megfelelően a tevékenység anyagához igazítva választjuk.
- A helyszíneknek, biztonságosnak, jól láthatónak kell lenni.
- Pillangó csoportban (vegyes) heti 1 a kötelező mozgás tevékenység.

Folyamatismertetés

A **kicsiknél**, kiemelt feladat a nagy mozgások fejlesztése.

Földközelen biztonságosan mozogjon, csúszás, kúszás, mászás. (Erősítik a törzs izmait és segítik a helyes testtartás kialakulását.)

A járás, futás, sávokban vagy tárgyak megkerülésével, az egyensúlyérzékletet fejlesztik.

A függések gyakorlása a kar és a kéz erejének erősítését, és újabb testhelyzet megtanulását szolgálják.

Természetes módon ismerkednek testrészeikkel, azok funkcióival, így:

- testrészek ismeretét célzó gyakorlatok végzésével
- tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlásával
- a test személyi zónájának alakításával

Aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek tanuljanak meg egymáshoz alkalmazkodni és lassan elsajátítják azokat a szabályokat, amelyeknek betartása a biztonságos mozgáshoz elengedhetetlen.

A **középsős korosztály** kiemelt feladata a testséma fejlesztése.

A test részeinek megismerése, mozgatása, megérintése, behatárolása és megnevezése. A csukott szemmel történő feladatvégzés a helyes ismeretek meglétét is jelenti és a belső testkép megjelenését, segíti.

Az oldaliság tanítása kiemelt szerepet kap. Az oldaliság kettéválk a kézzsalag használatával.

Mozgásfejlesztésnél előtértbe kerül:

- egyensúlyérzék fejlesztése
- szem-kéz, szem-láb koordinációt segítő gyakorlatok

Feladat: az alaklítás, formaállandóság, különböző alakzatok lemozgása jelölt vonalon, vagy pontok gondolatban történő összekötésével, bekerítésével. Az önfegyelem, a testkontroll erősödésével fejlődik. Az ügyesség alakulásával a belső motiváció növekszik.

A **nagyoknál** az észlelés fejlesztése a legcélzottabb, az alaklítás és formaállandóság fejlesztése. A megtanult irányokat képesek legyenek a tér tárgyaira, irányaira vetíteni.

Új feladat a finommotorika fejlesztése.(Az írás tanulásának elengedhetetlen feltétele) Az eszközök fogása, tartása, támaszgyakorlatok segítik a kéz fogóizmának erősítését.

A mozgás tevékenységeken a finomabb mozgást igénylő szerek, a karikák, szalagok, botok, kendők fogása és hordozása, valamint az ezekkel, az eszközökkel végezhető gyakorlatok alkalmával fejleszthető a finommotorikus koordináció.

A nagymozgások egyre koordináltabbak és precízebbek. A finomabb, apróbb mozdulatok elvégzése segíti a nagymozgások tökéletesítését. Futás közben a gyorsaságra is képesek koncentrálni, a felesleges mozdulatokat el tudják hagyni.

A testi kondíciók, az erőnlét és a terhelhetőség nő.

A keresztcsatornák a bemutatott gyakorlatok szóbeli magyarázatával erősíthetők. (hallják, látják, ennek alapján végzik a gyakorlatokat)

A versenyhelyzetek előtérbe kerülnek a futás és a labdajátékok terén, erősítve az egyéni és csoportteljesítményt.

A verbális fejlesztés minden korcsoportban szerepet kap, a tevékenységek közben előforduló új szavak, kifejezések fejlesztik szókincsüket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik

- testsémájuk kialakul
- téri helyzetekben tájékozódni tudnak, a téri irányokat ismerik
- oldaliságuk kialakul
- mozgásukat irányítani, különböző helyzetekben tartani tudják, tempóját szabályozzák
- finommotorikájuk fejlettsége felkészült az írás tanulására
- érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátsási és formaállandósági észlelésük
- önfegyelmük, figyelmük megerősödik
- egészséges versenyszellemük kialakul

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgása, mozgásos játéka:

Az óvodai tevékenységek között a mozgásos foglalkozások jelentik a legtöbb specifikumot és leginkább ezek igénylik a sajátos megsegítést. Alapozó terápiával hatékonyan tudjuk a hátrányok csökkentését kivitelezni azon gyermekek számára, akiknek ezt a szakértők a vizsgálatok alapján javasolják.

Az informatikai nevelés lehetőségei a mozgáshoz kapcsolódóan:

- Zenés torna

VIII. 5. A külső világ tevékeny megismerése

„ A gyermekeket elsősorban nem az neveli, amit mondanak nekik, hanem az, amit látnak, amiben élnek. ”
(Csögl János)

Célunk:

- Gyermekeink minél több tapasztalatot szerezhessenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetből, mennyiségi, téri viszonyairól, életkoruknak megfelelő szinten. A természet közeli élettel, természetszeretetre nevelünk.

- A környezet megismerésével cél a nemzeti kultúra értékeinek, értékes hagyományainak közvetítése, a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás, az összefogás a nemzeti családi és tárgyi kultúra értékeinek megmutatása, ezek szeretetének, védelmének megtanulása.
- Összefüggések felismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, az ember felelősségének éreztetése a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.
- A külső világ megismerése az a folyamat, azaz óvodai tevékenység, amelyben a gyermekek eltérő képességei, ismeretei, szociális környezete miatt az egyéni bánásmód üteme nem korlátozódhat szigorúan vett állandósult rendszerbe.
- Az óvodai napok színességét, élménygazdagságát a spontaneitás jellemzi, a gyermeki kíváncsiságból kiindulva. Ezt csak oly mértékben befolyásoljuk, amennyire készségeik, képességeik fejlődéséhez életkoruknak megfelelően szükséges.

Feladataink:

- A gyermekek szerezzenek minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükről.
- Tapasztalatik segítsék őket az életkorának megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.
- Fedezzék fel a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésszerű összefüggéseit.
- Alakítsuk ítéliképességét, tér-, sík- és mennyiségsszemléletét. Szerezzenek a megismerési folyamatban matematikai tapasztalatokat, melyeknek alapján matematikai fogalmaik kialakulnak.
- A gyermekek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolata csak a felnőttek közvetítésével jöhet létre. Ezek közvetítése akkor a leghatékonyabb, ha minél több élményszerű átélésre adunk lehetőséget.
- Segítsük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Alapozzuk és alakítsuk a fenntartható fejlődés érdekében, a fenntarthatósági szemléletformálást, a környezettudatos magatartásformát.
- Időben és térben meghatározó olyan napirend kialakítása, melyben a gyermekek tevékenységüket elmélyülten végezhetik, nyugodt körülmények között befejezhetik.

- Megismerkedhetnek az őket körülvevő térrel, térirányokkal, helyzetekkel. A környezetet pontosan, valóságyszerűen megismerni a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet.
- Az óvodapedagógusoknak számtalan módszert kell keresni annak érdekében, hogy környezettudatos, környezetre figyelő magatartásra neveljen, spontán és előre megtervezett tartalmakon, hatékony tevékenységek segítségével. Ennek érdekében csoportja számára célokat határoz meg, tartalmakat és módszereket kínál. Az egyes témakörökre ajánlatos projekteket kidolgozni. Ezek a projektek készenléti anyaggyűjtemények (játékok, tevékenységek, mesék, versek, énekek) lehetnek, melyekből a pedagógus bármikor meríthet, alkalmazhat.

VIII.5.1. A külső világ tevékeny megismerése:

Feladat a természet megismerésén túl annak megszerettetése, mert ez az alapja annak, hogy a későbbiek során a természet védelme automatikusan megjelenjen, mint igény. A mindenre nyitott, mindenre fogékony óvodás gyermek pozitív példát látva maga előtt, magában hordja a jóval, a helyessel azonosulás minden lehetőségét.

Feladatunk:

- Rávezessük figyelmüket az őket körülvevő természet szépségére, irányítsuk figyelmüket a természetben előforduló jelenségek összefüggéseinek megértésére. Figyelmeztessük őket azokra a szabályokra, amelyek betartásával biztonságosan élhetnek az őket körülvevő környezetükben, testi épségüket is védve.
- Közvetlen környezetükben az élővilág által nyújtott esztétikai benyomások erősítésével a komfortérzetet erősíthetjük bennük.
- Megfigyelések alkalmával mutassunk rá a különbségekre: a szép és esztétikus, illetve ellenpárként a rombolt és rendezetlen környezetre. Erősítsük bennük azt a magatartást, amely a környezet szépítésére, megóvására irányul.
- Biztosítsunk minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez (pl: Tisza tó vizének vizsgálata a helyszínen, nagyítók, szűrők, mikroszkóp állat- és növényhatározók segítségével)
- Az élsarokban az évszakra jellemző gyümölcsök, zöldségfélék, virágok, a Tisza tó partján közös kirándulások alkalmával gyűjtött termések, kavicsok, kagylók, faágak, elhelyezésre kerüljenek.

- A környezetvédelem fontos része a környezetükben élő állatok védelme, annak megtapasztalása, hogy az ember, felelős sokukért.

Célunk:

A gyerekeket arra neveljük, hogy a természetet óvni kell, mert az életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.

A környezetünkben megtalálható állatok megismertetése, a róluk való gondoskodás lehetséges módjainak megfigyeltetése.

A témakörök kialakításának elvei:

- a gyermek valós környezete
- elmélyült, alapos feldolgozás
- komplexitás

A témakörök keretét az évszakok adják. Az évszaktöbbszörhöz rendeljük a növény és állatvilág, az ember és környezete, a hagyományok témaköreit. A helyi sajátosságok figyelembe vételével, a témákon belül elsősorban azon ismereteket közvetítjük, amelyeket a gyermekek megtapasztalhatnak. Szűkebb környezetükön kívül az óvodánkban már hagyománnyá vált kirándulások (séta a Tisza-tóhoz, csónakázás) adta lehetőségeket is figyelembe véve.

Témafeldolgozás során községeink jellegzetes épületeivel, a községeben található művészeti alkotásokkal ismerkedünk.

Sok esetben nem támaszkodhatunk a családi háttér segítői magatartására. Ennek objektív akadálya a szülők alacsony iskolázottsági szintje. El kell juttatni valamennyi gyermeket arra a szintre, hogy életkori sajátosságának megfelelő ismeretekkel rendelkezzen.

Ha szükséges, hosszabb feldolgozási ütemben, alapos tapasztalatai háttérrel nyújtva, gyakran élményszerűen ismételve vezessük őket az alkalmazás felé.

A környező világ megismerését, annak matematikai, esztétikai összefüggéseivel kezeljük. A komplexitás akkor érvényesül, ha témavezető tevékenységet határozzunk meg, és mellérendeljük feldolgozás során a komplex elemeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozásukat, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.

- Megismeri a gyalogos közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását.
- Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra.
- Óvja, gondozza a virágokat, növényeket (ne tépje, ne törje az ágakat, leveleket).
- Megfigyeli, védi a bogarakat, állatokat (az erdőben, védett területen ne hangoskodjon).
- A szemetet a tárolókba, tartókba teszi.
- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát. (szántás, vetés, aratás). Ovikert működtetése kiemelt feladatunk.
- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek háziállatokat, néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, a Tisza-tó madár és állatvilágát, néhány halfajtát, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos.
- Ismerik, környezetük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Ismernek néhány néphagyományt.
- Kialakul igényük az esztétikus környezet megóvására.

Az óvodai nevelés alapjának tekintjük a négy évszak köré csoportosított tartalmakat, a tevékenységeket, melyek biztosítják a komplex óvodai nevelést, mellyel megalapozzuk az óvodába járó gyerekek környezeti tapasztalatait.

VIII.5.2. A környezet mennyiségi és formai összefüggései- matematikai nevelés

Célunk:

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva. Gondolkodás fejlesztése, cselekvéses és gondolati tevékenykedtetés.

Feladataink:

- A matematikai érdeklődés felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismerése, megtapasztalása. Logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyermekek tapasztalatszerzése, a környezet mennyiségi, térbeli és formai viszonyairól.
- Alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík, és mennyiségyszemléletük.
- Ismerkedés a matematikai fogalmakkal, melyek egy része beépül a szókincsbe.
- A különféle tevékenységek adta lehetőségek kihasználása, a nagyság, forma, szimmetria stb. gyermekkel való észrevetése.
- A matematikai ismeretek integrálása más nevelési területekbe.
- Az óvodán kívül adódó spontán lehetőségek kihasználása a matematikai nevelés érdekében (pl. formák a természetben).
- A fejlesztési lehetőségek kihasználása során elsődleges szempont a gyermekek fejlettségbeli különbségeinek figyelembevétele.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése, a gyerekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.
- A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük, a környezet megismerése, a mindennapi óvodai élet minden tevékenysége során. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem a tapasztalatok, cselekvéses gondolati tevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az óvodapedagógus kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint.

- Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Különböző geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, megnevez.
- A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Az informatikai nevelés lehetőségei a környezeti neveléshez kapcsolódóan

- időjárás naptár készítése
- érzékelő játékok

IX. Az óvoda hagyományos ünnepei

Óvodánk életében kiemelkedő jelentőségűek az időről-időre visszatérő közösségi események. Az ünnepek, megemlékezések tartalmukban és külsőségükben a gyermekek erkölcsi nevelését, intézményünk hagyományainak kialakítását és ápolását szolgálja. Egyes ünnepeknél fontosnak tartjuk a szülők bevonását az óvodai életbe, ők is legyenek részesei a történeteknek. A közös készülődés, tervezgetés a gyermek fejlődésének serkentője, távlatot jelenthet számára. Az ünnepek, akár természeti, akár társadalmi tartalmúak, akár néphagyományból gyökereznek, kiemelkednek a mindennapokból. A természetóvó jeles napok során - Víz napja, Föld napja, Madarak, fák napja – a gyerek érzelmeiken át ismerkednek az élővilággal, a madarak, a fák, a föld számára „társ”. Természetes a folyamatos gondozáson, törődésen túl az ünneplésük. A gyermekek időérzéke még fejlődőben van ebben a korban. Az ünnepvárás, az ünnepre való készülődés segíti az időben való tájékozódást. Az ünnepeknél az együttlétre, a szeretetre tevődik a hangsúly.

Céljaink:

- A gyermeket aktívan bevonni az előkészületekbe.
- Az ünnepek külső megnyilvánulásai is legyenek hangsúlyosak. (alkalomhoz illő öltözködés, esztétikus csoportszoba)
- A családtagokkal, egyéb szereplőkkel való szoros együttműködés.
- Közösségformálás.

Tartalom	Tevékenység	Résztevők
Okt. 1. Idősek napja	Nyugdíjasklub tagjainak meghívása, köszöntése, Közös délelőtti eltöltése	Óvodapedagógusok Nyugdíjasok, Pillangó csoportosok
Okt. 4. Állatok világnapja Projekthét	Állatok megfigyelése természetes élőhelyükön (kirándulás Apraja Farmja parasztudvarba, Tisza-partra – lehetőség szerint) Minden tevékenységben megjelenik az állatok szerepe, haszna, védelme a hét folyamán	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Külső kapcsolatok
Okt. 23. Nemzeti ünnep Projektnapok	Különböző tevékenységekkel ráhangolódás az ünnepre (rajzolás, festés, mesélés, verselés, zenehallgatás) Községi ünnepségen való részvétel.	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok
Nov.11. Márton nap Projekthét	Néphagyomány felelevenítése. (Márton püspök, Márton napi libázás) Projekt zárásaként lámpás felvonulás a község lakóinak, külsős partnerek bevonásával	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Külső kapcsolatok
December Adventi ünnepkör Projekthónap	Mikulásvárás Lucázás (hagyományápolás - jókívánságok közvetítése) Karácsony (mézeskalácssütés, adventi készülődés)	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Külső kapcsolatok Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Nyugdíjasklub tagjai Szülők
Február 2 Projekthét Farsangi bál (változó időpont)	Medve hét Télbúcsúztató álarcos mulatság	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Első osztályosok

Március Gergely-járás Iskolába hívogató	Látogatás az első osztályosokhoz	Óvodapedagógusok Leendő első osztályosok Első osztályosok
Március-április (változó időpont) Kiszézés	Népi hagyományok ápolása - Kiszebáb készítése, égetése (télűzés-tavaszcvarás)	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok
Március-április (változó időpont) Húsvét Projekthét	Húsvéti készülődés – tojásfestés, asztali díszek, locsolkodás	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Szülők
Márc. 15. Nemzeti ünnep Projektnapok	Különböző tevékenységekkel ráhangolódás az ünnepre (mesélés, verseles, rajzolás, festés, zenehallgatás) Községi ünnepségen való részvétel	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Iskolások
Márc. 22. Víz napja Projekthét	Környezetünk védelme, a víz fontossága – különböző tevékenységeken keresztül	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok
Ápr. 22. Föld napja Projekthét	Földünk védelme, fontossága, élővilága különböző tevékenységeken keresztül	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok
Május Anyák napja Projektnapok	Különböző tevékenységekkel – mese, vers, ajándékkészítés, szituációs játékok, zenehallgatás- ráhangolódás a köszöntésre	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Édesanyák, Nagymamák Nyugdíjasklub tagjai
Máj. 10. Madarak és fák napja Projekthét	Közvetlen környezetünk élővilága – kirándulások, különböző tevékenységek	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok
Május Gyermeknap	Vidám délelőtt, színes programok	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok

Május Tanévzáróval egybekötött ballagás	Műsorral köszöntik a vendégeket, búcsúznak mindenkitől	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok Szülők, vendégek
Gyermekek születésnapja, névnapja	Az ünnepeltet a csoport köszönti dallal, verssel	Óvodapedagógusok Pillangó csoportosok

X. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket

Helyzetkép

2023.09.01-től intézményünk egy csoportos óvodaként működik. Jelenleg 4 sajátos nevelési igényű (SNI) és 2 beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek jár hozzánk. A Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Füzesabonyi Tagintézményének vizsgálatait követően, felmérve hiányosságait az általuk biztosított szakemberek segítségével egyéni fejlesztési terv szerint történik fejlesztésük. Ha szükséges a vizsgálatokba a Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottsága is bevonásra kerül, a szakszolgálat és/vagy az óvoda kérése, javaslata alapján. Sajátos Nevelési Igényű (SNI) és BTMN-es gyermek esetében is utazó gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus segít a fejlesztési tervek elkészítésében és a fejlesztésben, illetve az értékelésben egyaránt. Óvodánkban alapozó terápiát is végzünk. Óvodapedagógusaink önképzéssel folyamatosan gyarapítják ismereteiket. Tudatában vagyunk annak, hogy nagyon nagy szükség lenne a szülők ilyen irányú bevonására is, ennek elmaradásának oka a szülők nagyon alacsonyszintű iskolázottsága. Sajnos folyamatos felvilágosító munkánk eredményeképpen is kevés esetben tudjuk elérni a családi megsegítés ilyen formáját.

Legfontosabb lépés az együttnevelés.

X.1. Differenciálás

Az igazi inkluzív pedagógia nem csupán elfogadást befogadást jelent, hanem magában foglalja minden gyermek differenciálását a másiktól. Nagyon fontos, hogy az óvodapedagógusok egyformán gondolkodjanak az eltérő fejlődésű gyermekek integrációs gyakorlatáról. A gyermekek közötti különbségekhez fejlődésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás a differenciálás. Pedagógiai szemlélet, és pedagógiai módszer.

A differenciálás történhet:

- eszközzel
- technikai megoldásokkal
- tartalommal
- szervezeti kerettel
- munkaformákkal
- képességszintekkel

Egy adott gyermekcsoportban a gyermekekénti fejlődési szintekhez való alkalmazkodás alapja a gyermekismeret.

Az óvodapedagógusok minden feladathelyzetben, több fokozatban, minőségben terveznek, és biztosítják a gyermekek döntési, választási lehetőségét.

Ha a gyermek az általa választott szintet teljesíti, sikerélménye lesz, mely továbblépésre ösztönzi. Szükséges a tudatos tervezőmunka, melyben érvényesíthető a differenciálás.

X.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelését szolgáló intézkedések

A Nkt. 4§ 13 pontja szerint **kiemelt figyelmet igénylő gyermek:**

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

X.2.1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési – oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

X.2.1.a) Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodánk Alapító Okiratában foglaltak szerint, a gyermek szakértői véleménye és a szakértői bizottság kijelölése alapján kerülhetnek azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkba, akik a többi gyermekkel együtt, integráltan nevelhetők.

Tartalma:

- Fontos megismerni a szülők elvárásait, a meglévő szakértői véleményekben előírt fejlesztési feladatokat, az óvoda által nyújtott fejlesztési lehetőségeket.
- A gyermek számára meg kell találni a megfelelő csoportot, megfelelő óvodapedagógust, akivel személyes kapcsolatot tud kiépíteni. Az inkluzív szemléletű nevelési attitűd, az elfogadó, bizalmi kapcsolat lesz alapja, annak a biztonságos légkörnek, amelyet biztosítani szeretnénk a gyermekeknek. Az óvodapedagógus gyermekkel való kommunikációja, elfogadása, segítségadása minta a csoport többi tagja számára is.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során

Figyelembe kell venni a következőket:

- A gyermek minden segítséget kapjon meg hátrányainak leküzdéséhez, egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesüljön.
- A fejlesztés ne terhelje túl a sajátos nevelési igényű gyermeket.

- A megfelelő területeken valósuljon meg a gyermek fejlesztése.
- Az elvárások igazodjanak mindig a gyermek fejlődési üteméhez.
- Az óvodai nevelőmunkán túl, a szülők és az óvoda együttműködésére is hangsúlyt kell helyezni
- A rehabilitációs egyéni és csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák-pszichológia, orvosi-terápiás-együttműködésével.
- A szakértői bizottság további egy év óvodai nevelésben való részvétel javaslata alapján, a célzott foglalkozások, melyek a tankötelezettség megkezdéséhez szükséges érettség elérésére irányulnak, a fejlesztési terv alapján történnek.
- Csoportba való beilleszkedés segítése, a csoport tevékenységeiben való részvétel, óvodai programokon való részvétel biztosítása.

Csak a gyógypedagógus és az óvónők együttes munkája hozhatja meg a várt eredményt

X.2.1.b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. Óvodásoknál a „tanulási nehézség veszélye áll fenn” diagnózissal találkozunk leginkább. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés és oktatás keretében valósítható meg. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

Helye a nevelés folyamatában:

A felnőtt társadalom csak akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik. Ezen a ponton kapcsolódik a fogyatékkal élők társadalmi integrációja az oktatáshoz, neveléshez. Az esélyegyenlőség felé megtett első lépés az együttnevelés. Az egészséges kisgyermek az óvodába bekerülve szerzik meg első benyomásait fogyatékos társaikról.

Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek akkor a felnőttkori egy társadalomban élés problémái megelőzhetők, megoldhatók.

Sajnos óvodánk épületének korszerűtlensége miatt - alapító okiratunk alapján-nem tudjuk felvállalni a mozgás, látás és hallási fogyatékkal rendelkező gyermekek szakszerű, az állapotuknak megfelelő ellátását, nevelését. A fenntartóval közösen folyamatosan azon dolgozunk, hogy e problémára megoldást keressünk. (Sikeres belső óvodai felújítást célzó pályázat)

Céljaink:

- Vizsgálati eredményekre támaszkodva, az egyes fogyatékos típusnak megfelelően, gyógypedagógussal közösen készített terv alapján az érintett gyermekek megsegítése
 - A gyermek személyiségének komplex fejlesztése speciális nevelési szükségleteikhez alkalmazkodva harmonikus személyiségfejlesztés, testi, értelmi, szociális fejlesztés, a hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása, a meglévő ép funkciók bevonásával az interperszonális kapcsolatok, az énkép, önismeret fejlesztése új attitűdök kialakítása speciális terápiák, módszerek alkalmazásával segíteni az egyre pontosabb észlelést, figyelemösszpontosítást, a gondolkodás, az emlékezet fejlődését az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
 - A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
 - Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
 - Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése

Feladataink:

- Minden gyermek saját képesség és készség szintjének megfelelő fejlesztése, megsegítése.
- Prevenció és korrekció szükségességének minél előbbi felismerése (látás, hallás, értelmi esetén egyaránt), a gondozás, fejlesztés megkezdése.

- Az integrált nevelés olyan formáját kialakítani, amelyben a fejlesztés valamennyi feltétele biztosítható.
- A nevelésben részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusokat alkalmazunk.
- Az eltérő képességekhez, viselkedéshez való alkalmazkodás.
- Olyan gyermekek esetében, ahol a szakértő orvosi szakrendelésre javasolja a gyermeket (ideggyógyász, szemész, fül-orr-gégész, konduktor stb.), a szülő elvigye a gyermekét, lehetővé tegye a kezelést.
- Együttműködni a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba.
- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos, észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését, az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal és a külső segítőkkel.
- A kis lépések elvének alkalmazása, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembevevő képességfejlesztésre kellő időt és alkalmat kell, hogy biztosítson. Egyéni képességekhez igazodó célok kitűzése.
- Egyénre szabott prevenciós, korrekciós feladatok kidolgozása, egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása,
- *A szakértői bizottság további egy év óvodai nevelésben való részvétel javaslata alapján, a célzott foglalkozások, melyek a tankötelezettség megkezdéséhez szükséges érettség elérésére irányulnak, a fejlesztési terv alapján történnek.*
- Szakpedagógusok és óvodapedagógusok munkájának összehangolása.
- Fejlődésük nyomon követése, szükség esetén az eljárások megváltoztatása, az adott szükséglethez igazodó módszerek megválasztása. Fejlődési ütemük rögzítése.
- Kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztusokkal kísért, egyszerű verbális utasításoknak, a sok ismétlésnek, a motiváció fenntartásának.

A fejlesztő tevékenység területei és tartalmai:

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek, ezen gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

1. Alapozó terápia

Az Alapozó Terápia olyan módszer, amely a gyermekek idegrendszeri testi-lelki fejlődését követi és építi. Az idegrendszeri testi-lelki fejlődésre építhetők olyan képesség-készség területek, amelynek az alapjait az Alapozó terápia építi újra és szervezi egybe.

A terápia módszertana szerint vannak célzott fejlesztendő területek, de a fő cél a harmonikusan működő egységek megteremtődése.

A terápia hatékony óvodás nagycsoportos gyermekek esetében:

- akiknél mozgásügyetlenség van, kialakulatlan kézdominancia, dyslexia veszélyeztetettség áll fenn
- akiknél tisztán a nagymozgások és finommozgások ügyetlensége figyelhető meg
- akiknél súlyos beszédfejlődési zavar áll vagy állt fenn, megkésett beszédfejlődés, nehezebben kezelhető beszédprodukciós vagy beszédpercepciós zavarok, esetleg diszfázia gyanúja
- ADHD-ban szenvedő gyerekeknél részben
- Normál intelligenciájú gyermekek esetében, akiknél súlyos részképességhiány mutatkozik, tanulási nehézség veszélye áll fenn
- Intelligencia határeset gyermekeknél
- Valódi tanulási akadályozottság esetében

Fő fejlesztési területei:

- Nagymozgások, rugalmasság, egyensúly
- Mozgáskoordináció megalapozása
- Mozgáskoordináció tökéletesítése
- Finommotorika
- Dominancia

2. Testséma fejlesztő program

A testséma a szervezet részei, valamint a szervezet és környezete közötti térbeli relációk ismeretén alapul. Ezen információk összerendeződése és egy funkcionális egységbe való integrálódása a testséma. Az egyes testrészekhez, téri elhelyezkedésről, már testrészekhez való viszonyáról különböző utakon kapott visszajelzések révén alakul ki a belső kép.

A fejlesztések során követelmény a minél többoldalú tapasztalat együttes előfordulása.

A szóbeli megerősítések, a mozgások, a helyzetek verbalizálása a test tudatos ismeretét, a testfogalom kialakulását segítik elő. Az oldaliság megéléséhez, beépítéséhez szükséges az egyensúly kialakítása.

Testséma fejlesztése: 1. Testrészek ismerete: felismerés, azonosítás.

2. A test személyi zónájának, koordinációjának alakítása.

3. Testfogalom: képeken, rajzokon felismerni, kiegészíteni, összeállítani.

4. Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások:

jobb-bal, ujjismeret, irányismeret

Először passzívan, utána aktívan, először nyitott majd csukott szemmel. Először saját test a központ, utána a közvetlen tér, majd a tágas tér.

Percepció fejlesztés: 1. Vizuális fejlesztés: szemmozgás, vizuális ritmus, vizuális memória.

2. Alaklátás és formaállandóság fejlesztése.

3. Tapintás és észlelés fejlesztése.

4. Mozgásos észlelés fejlesztése.

5. Térpercepció: alapvető téri irányok.

6. Hallási észlelés fejlesztése: analízis-szintézis.

7. Keresztcsatornák fejlesztése: vizuális tapintásos, vizuális auditív, hallási tapintásos.

8. Szem-kéz koordináció fejlesztése.

3. Verbális fejlesztő program

- Ezen gyermekek beszédére általában jellemző a pontatlan artikuláció, szegényes szókincs, mondatalkotási nehézségek, dysgrammatizmus. A beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs fejlesztésére kell törekednünk.

Éppen ezért a beszédkorrekció csak akkor lehet eredményes, ha szervesen beépül az oktató-nevelő munkába.

- Testmozgások alkalmával, a nagymozgások harmonizálásával lehetőség nyílik a beszéd, -mint, finommotorikának- fejlesztésére, különösen akkor, ha a nagymozgásokat hangadási gyakorlatokkal, mozgással kísért beszéddel is összekapcsoljuk.
- Ének-zene területén a ritmus és hallásfigyelés fejlesztést és hangerőgyakorlatokat végzünk.
- Matematika a vizuomotoros fejlesztés lehetősége: tárgyak megnevezése, térbeli viszonyok, osztályozás (elemi fogalomhalmaz, formák, színek, méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség)

4. Fejlesztés játékban

Ebben az esetben a korai fejlesztés leghatékonyabb eszköze. A gyermekek játékszintje nemcsak alacsonyabb szintű, de minőségben is eltér kortársaitól.

Minél jelentősebb mértékű az idegrendszer károsodása és az ezzel járó fejlődési zavar, annál sivárabb, egyhangúbb a játék képe.

Minden irányú fejlesztésükben tudnunk kell, hogy nehezen tűrik a korlátozást. Értelmileg nehéz rájuk hatni, így elsősorban érzelmi oldalról közelíthetők meg.

Általában két típusra oszthatók vagy nagyon nagy a mozgásigényük, vagy nehezen mozdíthatók, lassúak. Mozgásos, énekes játékba egyaránt bevonhatók.

Fejlesztési lehetőségek:

A játékot összekötjük a beszédfejlesztéssel, minden mozzanatot beszéddel kísérünk.

Szerepjátékukra jellemző, hogy együtt, egymás mellett, de külön játszanak, a felnőtt cselekvésének utánzása jelenik meg, tevékenységi sémákat sajátítanak el, ezt kell magasabb szintre fejleszteni.

Mozgás- és ritmusneveléssel kapcsolatos tevékenységekben kell gyakorolni a szabályjátékokat.

Gyakorló játékból lassan, fokozatosan ki kell alakítani a konstrukciós játékot.

Az adekvát játékhasználat elsajátítása.

5. Fejlesztés munkatevékenységben

Munkafeladatokra könnyen bevonhatók, munkavégzés közben gyakori szóbeli megerősítést igényelnek.

Ez az a tevékenység, ahol a családban szerzett élményeikre támaszkodva közösségen belül az első sikerélményeiket megélhetik. Munkavégzésen keresztül társas kapcsolataik jól fejleszthetők. Hangsúlyos az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása, egyes kivételes esetekben a szobatisztaság.

A finommozgásokat igénylő feladatoknál türelemmel kell kivárni a megfelelő szintű munkavégzést.

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. Esetében a beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. Ezek a gyermekek a szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémáik illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedészavarok miatt eltérően fejlődnek.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulhatnak az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szóincs, grammatikai fejletlenség). Továbbá a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Feladatunk:

- sokoldalú tapasztalatszerzés cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését

- az aktív nyelvhasználat és a kommunikáció kialakítása
- értelmi fejlesztés
- mozgás és észlelési funkciók fejlesztése

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékosok személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Magatartászavaros gyermekek

1. Visszahúzó (regresszív) és depresszív (félénk, csendes) gyermekek

- folyamatos motiválással, dicsérettel segítjük beilleszkedésüket
- többször alkalmazunk esetükben, kiscsoportban illetve párban végzett feladatokat, munka, mozgás, játék, tanulás területén egyaránt
- testre szabott egyéni megbízatásokat kapnak, ezzel önbizalmukat növeljük

2. Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív) viselkedésű gyermekek

- fontosnak tartjuk a következetességet minden területen
- egyéni feladatokat kapnak
- a követelményeket következetesen számon kérjük, a pozitívumokat minden esetben megbeszéljük, kiemeljük

X.2.1.c) Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Megkülönböztethetünk intellektuális (matematikai, nyelvi, stb.. területen), művészi (zene, képzőművészet), pszichomotoros (sport, tánc, kézügyesség) és szociális (vezető, szervező, irányító) területen tehetséges gyermekeket. Óvodában ezeknek „csíráját” fontos, hogy felismerjük, azonosítsuk. Óvodában a tehetséggondozás sajátos módon értelmezendő. A gyermekek legjobb adottságának figyelembe vételére építve kidolgozott folyamat. Programunk teljes mértékben támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, a tehetségígéret felfedezését és fejlesztését, melyet a csoportban differenciáltan valósítunk meg. A gyermekek előzetes ismereteikre, tapasztalataikra építünk. Nagyobb hangsúlyt kap a kreativitás fejlesztése, az együttműködés kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése. A művészeti tevékenységek segítségével is mozgósítjuk az erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmeket. Ezek adják az alapját fejlesztésünknek. A tehetségígéretes gyermek erős oldalát fejlesztjük, ezzel egy időben kiemelkedő adottságával összefüggő gyenge oldalait kiegyenlítjük.

Alapelveink:

- A nevelőtestület minden tagja elkötelezett a gyermekek átlagon felüli adottságának felfedezésében és fejlesztésében. Az innovatív pedagógus közösség igényként fogalmazta meg a kreatív, tehetségígéretes gyermekek külön gondozását.
- Törekszünk arra, hogy minden gyermeknek megtaláljuk önmagához képest a legjobb adottságát. Ezek a tehetségígéret megmutatkozási formái lehetnek.
- Minden óvodapedagógus a legjobb tudását adja annak érdekében, hogy az óvodánkba járó gyermekek közül mindenki megkaphassa a lehetőséget átlagon felüli adottsága kibontakoztatásához.
- A játéktevékenységben az alkotáshoz szükséges szabadság biztosítása.
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetőséget ad a gyermekek kreativitásának kibontakozásához, eredeti ötleteik megvalósításához, variálásához, szempontjaik megváltoztatásához, problémahelyzetek többféle módon történő kezeléséhez.

- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek értékeit megismertessük az óvodát követő intézménnyel.

Célunk:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A mindennapi tapasztalatszerzéseken túl az ismeretek bővítése, a gyermekek produktív, komplex, kritikai gondolkodásának, kreativitásának fejlesztése.
- Megelőzzük a tehetségígéretnek elkallódását.

Feladataink:

- Minden gyermek legjobb adottságának felismerése.
 - A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése:
 - a gyermekek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása tevékenységek széles skálájának kínálata
 - differenciált képességfejlesztés
 - a hagyományos tanulási tapasztalatok bővítése
 - azon oldalak kellő segítése, amelyben a tehetségígéretnek mutatózó gyermekek az átlagnál jobb teljesítményt nyújthatnak.
- A tehetséggel összefüggő gyenge területek kiegyenlítése:
 - a pszichomotoros képességek, az érzelmi-szociális érettség területén felmerülő problémák megoldásának segítése (a gyermek önértékelésének, önbizalmának erősítése, fejlesztése)
 - szükség esetén szakember segítségének igénybevétele.
- Toleráns, támogató környezet, kreatív légkör kialakítása.
- Szakmai együttműködés szakemberekkel, segítő intézményekkel, más óvodákkal, tehetségpontokkal, stb.
- Folyamatos együttműködés a szülőkkel

X.2.2. HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ

GYERMEKEK

Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítése. Iskolai sikerességük záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei:

- Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekről.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk, ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet (közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) a nevelési tervben kap helyet. Egyéni-, mikro csoportos képességfejlesztő foglalkozások, közös programok szervezése).

X. 3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk

Természetesnek tartjuk a problémákkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást. Alapelvünk, hogy mindenkihez szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodapedagógus:

- tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak
- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődésének elősegítése, tanácsadás, külső segítség felajánlása
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
- hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- egészséges életmódra nevelés
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája
- tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
- a személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli

- a különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
- személyes gondozottság kialakítása
- fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása
- az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
- fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.

A családok bevonása az óvoda életébe

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az előzőeket tiszteletben tartva minden szülői részvételt szívesen fogadunk, nem lehet azonban, az óvodai nevelésben az óvodapedagógus szerepét a segítő szülővel behelyettesíteni.

- A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe, megtapasztalja az óvodapedagógus felkészültségét, a gyermek fejlesztésére tett erőfeszítéseket, és hogy családjával szemben nincsenek előítéletek. Az óvodapedagógus sok-sok információt szerezhet a családokról, a gyermek otthoni háttéréről. Ez segít abban, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, valamint a szülők gyermekekkel szemben támasztott elvárásait.
- Az őszinteség, a segítőkész emberi hangnem bizalmat kelt a hátrányos helyzetű szülőknél, különösen, ha látja, és tapasztalja, hogy gyermekét elfogadják.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, barkácsolás, kertgondozás, stb.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül
- A roma családok szokás és értékrendje különböző, ám az a szülő, aki már maga is járt óvodába, onnan pozitív emlékei vannak, szívesen engedi a saját gyermekét is, és örömmel fogadja az óvodapedagógus instrukcióit.

Etnikai kisebbségi nevelés

Helyzetkép:

Óvodánkban 1975-től foglalkozunk roma gyermekek nevelésével. Kezdeti időszakban szinte semmilyen tapasztalattal nem rendelkezünk, de 1980-tól már külső segítséget is kaptunk. Volt alkalom, amikor igen neves roma értelmiségi pedagógusok illetve művészek látogattak intézményünkbe, ezzel segítve munkánk tudatos szervezését. Ezen kívül önképzés keretében megismerkedtünk a roma hagyományokkal és még ma is fennálló szokásrendszerükkel.

A roma gyermekek többsége nagycsaládban él, nyitott a közösségi kapcsolatokra. A szülők szívesen adják gyermekeiket óvodába, de nagyon féltik is közben. Beszoktatásukat nehezíti az eltérő értékrend az óvoda és a család között. Nagy türelemmel, fokozatosan kell bevezetni a gyermeket az óvodai életbe, szokásrendszerbe. A beilleszkedés egyik neuralgikus pontja a család eltérő napirendje, az óvodától nagyobb szabadságfokot biztosító életvitel. A mozgásos, udvari játékokban érzik ezért a legjobban magukat.

Pedagógusaink ilyen témájú továbbképzéseken is részt vettek, pl. Kedvesház pedagógia, cigány nyelvismeret stb. Már 1990-től kezdtük beépíteni, nevelőmunkánkba a romák kulturális értékeit, intenzív fejlesztésük megkezdődhetett az egyéni eltéréseket is figyelembe véve.

Ez fontos, mert folyamatosan emelkedik, e gyermekek száma, napjainkban közel 100%.

Kapcsolatot tartunk a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.

Intézményünkben a roma gyermekek körében roma/cigány kulturális nevelést folytatunk magyar nyelven.

Célunk:

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítani a kisebbség kultúrájának megismerését, törekedni a kulturális hagyományok átörökítésére, és főként, e gyermekek szociokulturális hátrányainak enyhítése.

Feladataink:

- ápolni a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat
- az óvodai nevelés eszközeivel képessé válnak az életkoruknak megfelelő feladatok elvégzéséhez
- segítséget nyújtani önismeretük kialakulásában

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, sajátos szabadságvágyuk kielégítése
- hátránykompenzálásra, illetve preventív feladatokra egyéni tervek készítése, egyéni fejlesztés
- főként szocializációs, étkezési, higiéniai, öltözködési szokások kialakítása
- sokoldalú tapasztalatszerzés, a világ élményszerű megismerése, beszédképesség fejlesztése, kultúrával történő ismerkedés

Játék

A roma gyermekek játékát a nagycsaládban és a természet közelségében élés hatásai motiválják. Pl. játék a kisebbekkel, főzés az anyjukkal, a nagyobb testvérrel, vendégeskedés, ünneplés, stb.. Így játékuk témaválasztása is főzés, papás-mamás, ugrálás, futkározás, harci játék, autózás... Az óvodában megtalálható építő, társas stb. játékeszközök nagy részét nem ismerik, otthon nincsenek jelen, ezért fontos, hogy minden ilyen játékeszköz rendeltetésével már a beszoktatási idő alatt és utána folyamatosan megismertessük őket.

Munka

A családi nevelés és segítőkészségük miatt hamar megszokják az önkiszolgálást. Azok a munkafolyamatok viszont, amelyek a családban nem ismétlődnek nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak, gyakrabban mutatjuk be őket és értékeljük.

Mozgásos aktivitásuk jól kamatoztathatók. Ezen, feladatok biztosításánál érvényesülni kell a fokozatosság és a rendszeresség elvének. A hiányzó elemeket játékon keresztül gyakoroltatjuk.

Tanulás

A családi hatások érvényesülnek: utánzás, modellkövetés, kevés a verbalizmus. Erőteljesebb az érzelmi, a felfedező tanulás, a kognitív szféra nem annyira fontos.

Az óvoda feladata, hogy a gyermekek a cselekvő-szemléletesgondolkodástól eljussanak a képszerű, majd a fogalmi gondolkodás felé. Legyen irányított a tanulás feladata a gyermekek óvodai játékában, munkájában rejlő spontán tanulási lehetőségek kiegészítése, a családi nevelésben fellelhető hiányok pótlása.

Verselés-mesélés

Tapasztalatink szerint szegényes, hiányos fogalomismerettel ötvözött szókincs (nem érti mit jelent a szó) és nagyon gyakori életkori beszédhibával érkeznek a gyerekek. Ki kell minden lehetséges módszert aknáznunk szókincsük gazdagítása érdekében: képolvasás, hangutánzó játékok, mesedramatizálás, bábozás, mondókázás, verselés, diafilmvetítés. Hangsúlyt kell fektetnünk a beszédet kísérő gesztikulálós jelrendszer adekvát elsajátítására, pl. mimetikus utánzó játékokban.

A roma versek, mesék megismertetésével felkeltjük a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát a roma kultúra iránt. A különleges hangzású, hangulatú, gazdag érzelmi világú versek és mesék hűen tükrözik a roma nemzetiség identitását. A romák közel állnak a természethez. A mesék, versek az állatokról, a természetről szólnak. Az etnikai nevelésben nagy hangsúlyt fektetünk a másság elfogadására, a tolerancia fejlesztése a mindennapi életben az ismeretek elsajátításának segítségével.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A családok zenekedvelők, gyakran hallgatnak roma népzene és modern zeneszámokat is jórészt, roma származású előadóktól. Gyermekeikre is jellemző a korai zenei érdeklődés.

Az önállóság fokozását, az egyenletes lüktetés megtartását, a dalritmus érzékelését, a motívum hangsúlyozásánál a jó hangsúlyozást, a dal egyenletes lüktetésének pontos visszaadását, a dalritmus visszaéneklését pontosan kérhetjük számon, módszeres tanítás eredményeként.

Fontos viszont a szövegejtésben az érthetőség szintjén csak sok gyakorlással értik meg.

Folyamatosan fejlesztjük ének-zenei, táncos produkcióikat és törekszünk arra is, hogy ezek a képességeik nyilvánosságra kerüljenek.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Otthoni környezetükben ehhez a tevékenységhez kevés ösztönzést kapnak, hiányoznak a tárgyi feltételek is.

Képi rendszerben történő kifejezésük összefügg verbális megnyilatkozási nehézségeikkel, eredetiségük pedig azzal, hogy otthoni környezetükben kevés a leporolló, kifestő. Munkáikban visszatérő elemek a végtelenséget, szabadságot, természetközelséget érzékeltető hullámvonal, kör, félkör a képépítkezés motívumai. Színhasználatuk erőteljes.

Gondoskodnunk kell a változatos ábrázoló tevékenységhez szükséges eszközök állandó biztosításáról. Az érzelmek kifejezésének egyik speciális formája. A természetben fellelhető és a gyerekek környezetében lévő anyagok megmunkálásának, a társas együttműködésnek lehetősége.

Külső világ tevékeny megismerése

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseire épülő tevékenység során szem előtt tartjuk az egyéni képességeket és az egyének közti különbségeket. Általában ingerszegény környezetből érkeznek. Segítjük a gyermek önálló véleményalkotását, ok-okozati viszonyok meglátását. Fő módszerünk a cselekedtetés, több érzékszervre hatás egy időben. Ezen kívül fontos szűkebb és tágabb környezetük minél pontosabb megismerésének segítése.

A környezet szeretetére, óvására nevelés (kirándulások, séták, kerti munkák stb. végzése során). A környezetvédelem megismertetése (pl. „szemét szüret”, környezetünk tisztántartása)

X.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

(A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket, fejlesztéseket lásd korábban a X.2 fejezetnél)

A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok, tevékenységek.

Cél:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Gyermekközpontú, családtámogató szemlélet kialakítása.
- Csökkenjen a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az SNI minősítés, az igazolatlan hiányzások száma.
- Megfelelő időben kezdhessék meg az iskolai tanulmányukat.
- Az egyenlő bánásmód elve érvényesül az értékelés során.
- Egyaránt segítséget nyújtunk a tehetségígéretes és a képességeihez képest rosszul teljesítő, illetve tanulási nehézséggel, tanulási vagy magatartászavarral küzdő gyermekek számára.

- A gyermekeket integráltan neveljük.
- Szoros kapcsolatot tartunk a szülői házzal és a beiskolázási intézménnyel.

Feladatok:

- Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy a gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakozásához szükséges.
- A rossz anyagi helyzetben lévő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése, helyzetük figyelemmel kísérése. (integrációt elősegítő csoportalakítás, igazolatlan hiányzások csökkentése stb.)
- Óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés az anamnézis elkészítésével.
- Családlátogatások szervezése az óvodába lépést megelőzően.
- Javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- A gyermekek jogainak fokozott védelme.

Az óvodaigazgató, aki egyben a gyermekvédelmi felelős is, feladata:

- Felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért, ellátásáért, a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a gyermekbalesetek megelőzéséért, az egészségügyi vizsgálatok megszervezéséért.
- Felméri a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeket az intézményben.
- Figyelemmel kíséri a hátrányos és a veszélyeztetett helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását.
- A gyermekek fejlődésében észlelt hiányosságok esetén javaslatot tesz a szakorvosi, pszichológiai vizsgálatra.
- Működteti az integrációs programot a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek „megsegítése” érdekében.
- Működteti a jelzőrendszert a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Szükség esetén családlátogatásokat végez.
- Kezdeményezi a szükséges óvó-védőintézkedéseket.
- Részt vesz az esetmegbeszéléseken.

Az óvodapedagógusok feladata:

- A pedagógus alapvető feladata, hogy nevelő munkája során figyelembe vegye a gyermek egyéni képességét, fejlődésének ütemét, szocio - kulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát, segítse a gyermek képességeinek kibontakoztatását, illetve bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását.
- Az óvodapedagógusnak közre kell működnie a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Feladata, hogy a szülőket a gyermeküket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tart szükségesnek.

„Esélyteremtő óvoda”

Helyzetkép:

Intézményünk a 2010-2011 nevelési évtől valósította meg az Óvodai Integrációs Programot, amely az ezt megelőző hátránykompenzációs, esélyegyenlőséget, biztosító törekvéseinket rendszerszerűbbé, tudatosabbá, komplexebbé tette.

2017 őszétől részt vettünk az Oktatási Hivatal EFOP-3.1.3.-16-2016-00001 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása kiemelt projektjében. Az „Esélyteremtő óvoda” projekt is a pedagógiai tevékenység hatékonyságát segítette, egyben az óvodai fejlesztő programot váltotta fel. Hozzájárult a hátránykompenzáló képesség hatékonyságához, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérsékléséhez.

Maga a projekt már befejeződött, de annak pozitív hozadékait továbbra is felhasználjuk a mindennapi tevékenységeinkben.

„Boldog óvoda”

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”
Prof. Dr. Bagdy Emőke

Célja:

A pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodában is, csoportosan és egyénileg ismerjük meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

Eredmény:

Optimista, magabiztos és kitartó óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

Újra tudjuk biztosítani az „**Alapozó terápiát**” az erre rászoruló kisgyermek számára (lsd.81.o.)

„Óvodakert”

Intézményünk 2022-ben sikeresen pályázott az Országos Iskolakert –fejlesztési programra, mely keretében sikerült kiépíteni és azóta is jól működtetni, (3 éve) helyi Óvodakertünket.

A program célja:

- Az óvodakert egy oktatási nevelési célzattal művelt kert, ahol az óvodásaink rendszeresen tevékenykednek.
- A kertben végzett kertészkedés során a gyerekek megfigyelnek, megtanulják a környezetük helyes használatát.

- A gyakorlatban sajátítják el a fenntartható gazdálkodás alapjait. (biogazdálkodás, komposztálás, újrahasznosítás)
- Testközelből szerezhettek tapasztalatot a természet működéséről, és közelebb kerülnek a mindennapi ételeikhez, ezáltal az egészséges táplálkozás is vonzóbbá válhat.
- A gyerekek az óvodakertben, a gyakorlatban is láthatják a természet körfolyamatait. miközben a kreativitásukat is kiélhetik pl. virágképek, termések kirakása az önkifejezés új dimenzióit nyithatja meg előttük.
- A gyerekek a közös munka révén érzékenyebbé válhatnak a környezetükre, és a szabad levegőn töltött órák is elősegítik az egészséges életmód kialakítását.

„ Zöld óvoda”

Az Energiaügyi Minisztérium 2024-ben is meghirdette „Zöld Óvoda” című pályázatát, melyre sikeresen pályázott óvodánk és 2025-ben átvehette a megtisztelő Zöld óvoda címet.

A program célja:

- Az óvodákban folyó fenntarthatóságra nevelés szellemében történő nevelőmunka megvalósítása és fejlesztése.
- Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának, magatartásának megalapozása, formálása élményalapú tevékenységek során.
- Az óvodapedagógusok, a szülők, a helyi társadalmi közösségek környezettudatosságának alakítása.
- Községünk értékeinek megismerése, azok fontosságának, védelmének tudatosítása a településfejlesztési/vidékfejlesztési törekvések figyelembevételével.

Nyitottak vagyunk minden újra, e témával kapcsolatban is, folyamatosan figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket!

XI. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései, az irányadók.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba.

Különös figyelmet és gondot fordítunk a kedvezőtlen szociális és kulturális környezetből érkező gyermekekre. Fontos feladatunk a közösségbe való beilleszkedésük segítése, az egészséges életmód szokásainak (étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat) és viselkedéskultúrájuk alakítása. Mindezt eredményesen csak szerető-elfogadó, tapintatos nevelői attitűddel érhetjük el, mely egyaránt meghatározó kell, hogy legyen a gyermekekkel való bánásmódon túl, a családdal való kapcsolattartásban is.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, azaz a veszélyeztetettség kialakulásának a megakadályozása (ez az óvodapedagógus és az óvodaigazgató közös felelőssége).

Ha az óvoda a gyermekeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Gyermekjóléti Szolgálattól.

A legsúlyosabb esetekben történik meg a veszélyeztetett nyilvántartásba vétel, melynek során az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálattal szorosan együttműködünk.

Nyilvántartásba vétel szempontjai:

- súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás,
- súlyos érzékszervi károsodás, ill. tartós betegség,
- a gyermek testi, mentális fejlődésének veszélyeztetése.

Célunk:

Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.

Megvalósul hátránykompenzálással az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladat:

- Szülők tájékoztatása a gyermekjóléti szolgálat munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- Az óvodapedagógus a saját csoportjába lévő gyerekek problémáit elsősorban a családdal történő megbeszélés során, velük együttműködve próbálja megoldani.
Amennyiben, e kapcsolattartás nem hoz változást, szakember (fejlesztőpedagógus, védőnő, orvos,) segítségét kéri.
Elhanyagolt, családi viszályok, bántalmazás esetén a gyermeket érő káros hatások elhárítására az óvodaigazgató és az óvodapedagógus, együttesen dönt a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhivatal bevonásának szükségességéről.
- Súlyos esetekben a gyermekjóléti szolgálat munkatársa s a gyámhivatal a védelembe vételt, családba helyezést, állami gondozásba vételre tesz javaslatot.
- A családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, ebben az esetben az óvodapedagógus és az óvodaigazgató feladata a szülők segítése. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (önkormányzati, gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos).
- A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.
- Évi 1 alkalommal települési tanácskozást tart a gyermekjóléti szolgálat, melyen részt vesz a háziorvos, a védőnő, a gyámügyi előadó, az óvodaigazgató és a körzeti megbízott.
- Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában.
- Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének és folyamatos itt tartózkodásának az elősegítése.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.

- A befogadás segítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai:

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés.
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Védőnői tanácsadás, közös programok.

A megszüntetés feladatai:

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok, egészségnevelést szolgáló projektnapok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása.
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése.
- Élményszerző kirándulások szervezése.
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások szociális segítségnyújtás lehetőségei).
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése).
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint az Óvodapedagógusok szintje:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.

- Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri.
- Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását.
- Biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő,- óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.
- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére

2. szint Óvodaigazgató szintje:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- Nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetszorongatásban.
- Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvodapedagógussal.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónővel folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözik.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékoságból adódó különbségek.

XII. Az óvoda kapcsolatrendszer

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, szükségletekhez. Nyitottak vagyunk a kapcsolat kialakításában, fenntartásában, és kezdeményezők a kisebbségi szervezetekkel, önkormányzattal.

XII. 1. A család – óvoda kapcsolata. Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

- ✓ Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.
- ✓ Alapvető *feltétele* a családdal való szoros együttműködés, amelynek formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják a lehetőségeket.
- ✓ Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával, a felnőttek és gyerekek közös tevékenységével kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyerekek stresszt kiváltó helyzetét.
- ✓ A szülő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

- ✓ Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.
- ✓ Nevelési feladatainkat, céljainkat a családi nevelés kiegészítéseként határozzuk meg, mert a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- ✓ Kezdeményezők vagyunk benne, hiszen a családban látogatjuk meg a felvételre került óvodásokat, így ott találkozik először az óvodapedagógussal. Tiszteletben tartjuk a személyiségi és szülői jogokat, kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom, elfogadó, toleráns magatartás.
- ✓ A szülői kéréseket, javaslatokat figyelembe vesszük, ha pedagógiai elveinkkel megegyeznek, és megvalósítjuk.
- ✓ A családi nevelés hiányosságaiból származó hátrány csökkentésének érdekében a szülőkhöz segítőkészen együttműködési szándékkal közelítünk.
- ✓ A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás normarendszer elfogadtatása. A gyermekek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése. A családok kultúrájának megismerése, közvetítése.
- ✓ Az óvoda körültekintően szervezze meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni. Ha a szülő úgy gondolja, hogy tanköteles gyermekét szeretné, ha még egy év óvodai nevelésben részesülne, ezt az Oktatási Hivatal felé benyújtott indokolt kérelemmel megteheti. E kérelem kitöltésében illetve pedagógiai vélemény írásával is segítjük a szülőt.

A kapcsolattartás formái:

- A családlátogatás (lehetőleg még az óvodába kerülés előtt is)
- anyás befogadás
- a napi kapcsolattartás, elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről
- szülői értekezletek

- nyílt napok
- fogadóóra
- fogadónap
- a szülőkkel együtt szervezett rendezvények
- ünnepek
- kirándulások

Az óvoda szervezze meg a szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő fórumait. A gyermekéről a szülő az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig, folyamatos tájékoztatást kap, írásban és szóban egyaránt, a fogadóórák alkalmával.

Gyermekvédelmi feladatok, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

XII.2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Óvoda – Egészségügyi szervek:

Védőnő, alkalmanként esetmegbeszélés, havonta tisztasági védőnői ellenőrzés, hallás-látás vizsgálat, gyermekek egészségügyi vizsgálata, szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése, gyermekek óvodai beiratkozásának támogatása.

Óvoda – Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Füzesabonyi Tagintézménye:

Logopédiai fejlesztés, tanácsadás, vizsgálatok, szűrések, fejlesztések, fejlesztési terv közös kidolgozása

Óvoda – Gyógypedagógus

Gyógypedagógiai fejlesztés

Óvoda – Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság:

Sajátos nevelési igény megállapítása.

Óvoda – Logopédus:

Beszédhibás gyermekek kiszűrése, felmérése, beszédhibák javítása heti rendszerességgel.

Óvoda – Nyugdíjas klub:

Közös készülődés karácsonyra, meghívás játszó délelőttre, köszöntő anyák napján, idősök napján, mese délelőtt.

Óvoda – Roma Nemzetiségi Önkormányzat:

Az intézménybe járó roma gyermekek szociális háttérének problémáinak megismerése miatt és a folyamatos segítségnyújtás érdekében a kapcsolattartás rendszeres, a roma kultúra elemeinek beépítése a pedagógiai munkánkba, programunkba, rendszeres óvodába járás segítése.

Óvoda – Külhoni magyar óvoda:

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei között oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Óvoda – Iskola:

Nevelésünk fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép abba a korba mikor óvodásból, iskolássá érik. Kölcsönös nyitottság, bizalom, nevelőpartneri viszony, közös dokumentumok ismerete, nevelési feladatok összehangolása, iskolakészültséget támogató pedagógiai munka-egyéni differenciált képesség fejlesztés, Difer mérés, tanulási zavarok kialakulását megelőző módszerek alkalmazása, korszerű tanulási munkaformák, iskolalátogatás, közös programok szervezése.

A zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi szokások figyelembevételével korrekt kapcsolatra törekszünk.

Óvoda - Fenntartó:

Kapcsolatunk a közoktatási törvényből adódóan és más jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldására az együttműködés jellemző.

Kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélés
- óvodavezető beszámolója
- képviselőtestület ülései

A *gyermekjóléti szolgálat* vezetőjével a gyermekvédelmi felelősrünk, és az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

XIII. A gyermekek fejlettségállapotának mérése – A pedagógiai munka dokumentációi

Ahhoz, hogy tudjuk, mely területen kell fejlődnie a gyermeknek, meg kell őt ismernünk. Az óvodapedagógusok a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik, fejlődési naplót vezetnek minden gyermekről. Érzelmi-szociális, értelmi, beszéd mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévente - rögzítik. A gyerekeket differ mérőeszközzel mérjük 4, 5, 6 és ha szükséges 7 éves korban. Szükség szerint, de legalább 3 havonta a tapasztalatokat a csoportos óvodapedagógus megosztja a szülővel, a szülő számára javaslatot tesz az otthon elvégezhető feladatokra a fejlesztés folyamatosságának érdekében.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket háromhavonta értékeli az óvodapedagógus, és a szülővel megosztja a tapasztalatait. A szülő aláírásával igazolja, hogy megkapta a tájékoztatást.

2024. szeptember 1-től az óvodával és a gyerekekkel kapcsolatos dokumentációkat az Ovikréta rendszer felületén kell vezetni!

Nevelőmunka tervezése

A gyermeki tevékenység megtervezésében az óvodapedagógus módszertani szabadsága érvényesül. A nevelési év elején felmérjük és rögzítjük a környezethez, az évszakhoz és a hagyományokhoz kapcsolódó élménykörök lehetőségeit. A tevékenységek körét a négy évszak köré tervezzük.

A nevelési tervben félévente tervezzük, az egészséges életmód alakítását, az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelést és az anyanyelvi, értelmi fejlesztést és nevelést, féléves értékelést végzünk, és ennek függvényében tervezzük a következő félév feladatait.

A tematikus terv heti bontásban tartalmazza az óvodai élet tevékenységi formáit, annak értékelését, önreflexiót (verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézi munka, mozgás és külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó tapasztalat és ismeretszerzés). A tematikus terv tartalmazza a kiemelt tevékenységek mellett a komplex fejlesztő játékokat.

A fejlődés dokumentumai

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező, dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség
- következetesség
- egymásra épülés
- folyamatosság
- összehangoltság
- tényszerűség
- objektivitás

A csoport és az alkalmazott pedagógiák sajátosságaihoz igazodó tervezési és értékelési formák az ovikréta felületen

- Csoportnapló
- Gyermekek fejlődésének nyomon követése

Csoportnapló tartalmi elemei:

- heti rend,
- napi rend
- csoportnapló bejegyzések
- szülői értekezletek
- ellenőrző látogatások
- nevelési feladatok
- szervezési feladatok
- tervezési feladatok
- feljegyzések a csoport életéről

„Gyermek fejlődésének nyomon követése” mutatja a gyermek fejlődését.

Az értékelési szempontokat életkornak megfelelően pontozásos formában tartalmazza, mely értékelést nevelési évenként legalább kétszer kell elvégezni, így kapjuk meg az értékelés eredményét.

Tartalmazza a gyermek értelmi, lelki, szociális és fejlettségének mutatóit.

- a gyermek motoros fejlettsége
- a gyermek kommunikációs fejlettsége
- a gyermek szociális fejlettsége
- a gyermek önállóságának fejlettsége
- a gyermek kognitív fejlettsége

A tanköteles gyerekeknél külön kiemeli az iskola érettséghez szükséges fejlettségi szintet.

A gyermek felvételekor készített anamnézist.

Pedagógus feladatai

- Csoportnapló, fejlődés nyomon követése, jelenléti ív naprakész vezetése.
- A tervező munkában érvényesül a komplexitás, a párhuzamos tevékenységek tervezése.
- A tervezésnél vegye figyelembe a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos feladatokat.
- A méréseket a meghatározott időben végezze.

- Óvodába lépéskor anamnézis elkészítése és az aktuális állapot felmérése.
- 4-5-6-7 éves korban difer mérés

Intézményünkben a nevelési folyamatok és a gyermek ellenőrzésének - értékelésének elvei a következők:

- tervszerűség
- folyamatosság
- életkori sajátosságok figyelembe vétele
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele
- nyitottság
- a program céljainak való megfelelés,
- demokratizmus, együttműködés
- objektivitás
- fejlesztő hatás
- partnerközpontúság
- egymástól tanulás
- dokumentálás

XIV. A helyi nevelési program értékelése, végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

A pedagógiai program átfogó ellenőrzését a bevezetése után 2 évente végezzük.

Elemezzük, hogy

- a gyermekek nevelésében megjelennek e a tervezett fejlesztő tartalmak
- a program milyen eredményt hozott a szocializáció, egészséges életmód, környezeti nevelés és az integráció terén
- mennyire biztosítottak a játékos tapasztalatszerzés lehetőségei
- milyenek a szülők visszajelzései

A program ellenőrzésének módszerei: dokumentumelemzés, a nevelői munka feltételeinek vizsgálata, nevelő-fejlesztő munka értékelése, óvodapedagógusok önelemző értékelései, közös szakmai beszélgetések.

A program elemzéséhez, értékeléséhez közoktatási szakértő is igénybe vehető.

A program végrehajtásához szükséges eszközök:

Játéktevékenység eszköze

A jelenleg felvállalt feladatainkhoz fejlesztő jellegű játékok vásárlása folyamatosan kell, hogy történjen. Ez mindenképpen játékalományunk minőségi megújulását jelenti. Ezek folyamatos beszerzése történik játékonysági bálók bevételeiből, de mindezek mellett elkerülhetetlen, hogy az óvoda költségvetésében évről évre egy lehetőségekhez mért összeg ne legyen biztosítva. Ezek az eszközök programunk alapját képezik, ezért beszerzésük a célnak megfelelően szükségszerű.

A fejlesztő eszközeink, mintegy 30%-a házilag készül, óvónőink ötletes alkotó tevékenysége révén. Ez folyamatos óvodánkban, bár a házilag készült eszközök is anyag biztosítását követelik meg. Szerep és szabályjáték a gyermek óvodai életében a szabadon választott tevékenység idején folyamatos.

Különösen nagy jelentősége van ennek óvodánk életében, mert a szerepjáték nem más, mint a valóság tükrözése, irányítással a mindennapi életbe történő beilleszkedésüket segíti elő. Az óvónő irányításával komoly nevelőértéket rejt magában.

Tanuláshoz szükséges eszközök

Óvodánk évtizedek óta olyan eszközöket vásárol, melyek tartósak és legfeljebb a korszerű módszereket követve kiegészítésre szorulnak. (minimat, Gerswald, anyanyelvi fejlesztő, kognitív képességeket fejlesztő játékok stb.)

Az ilyen irányú eszközállomány elemzésekor ki kell ismételni azokat az óvodapedagógusok által készített játékokat, eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben. Itt is nélkülözhetetlen azonban, hogy az óvodapedagógusok ötletességén túl, az elkészítéshez mindig kellő választékban rendelkezésre álljanak anyagok.

Mesekönyv – szakkönyvigény

A törzsanyag, amellyel óvodánk rendelkezik a nevelők, gyermekek igényét részben elégíti ki.

Gyermekeink gyakran otthonról is hoznak be kedvenc mesekönyveket, amiből korszerűbb jelenünknek jobban megfelelő meséket is mesélhetünk kellő válogatás után.

Még mindig hiányos a cigány irodalom értékes elemeit tartalmazó könyvállományunk. Ahhoz, hogy kulturális értékeikkel ismerkedni tudjanak, a mi feladatunk ezek beszerzése és továbbítása számukra. A gyermekcsoportokban a gyermekek számára bármikor lapozgatható, életkoruknak megfelelő nézegetős mesekönyvek még mindig eléggé hiányosak, bár pótlásuk folyamatos.

Szakkönyvellátottságunk kielégítő, de az újabb pedagógiai módszerek alkalmazásához nélkülözhetetlen az állomány frissítése, aktualizálása. Szakmai fejlődésünkhöz nélkülözhetetlen szakkönyveket folyamatosan próbáljuk pótolni.

XV. A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések

XV. 1. A helyi pedagógiai program érvényességi ideje:

A pedagógiai program 2025. szeptember 1-jén lép hatályba.

XV. 2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

XV. 3. A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- törvényi előírások módosulása
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata

Módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda fenntartója
- az óvodaigazgató
- a nevelőtestület bármely tagja

- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői szervezet

XV. 4. Előírás a program módosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvodaigazgató által
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

XV. 5. A 2025. 09.01-i módosítás indoka:

- Törvényi előírások módosulása

XV.6. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
2. Nyilvánosságra hozatalának módja:
 - KIR rendszerben
 - a községi önkormányzat honlapján az óvoda számára fenntartott helyen
 - a nevelőtestület számára: csoportonként egy másolati példány készül az óvodapedagógusok részére
 - a szülők számára: vezetői irodában, az óvodaigazgatónál

1.sz. MELLÉKLET:

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	3
II. Egészségfejlesztés.....	4
1. Célunk.....	4
2. Feladataink.....	4
3. Területei.....	4
3.1. Gondozás.....	5
3.2. Testi nevelés.....	5
3.3. Egészséges táplálkozás.....	6
3.4. Egészségvédelem – edzés.....	7
3.5. Mindennapos testnevelés, mozgás.....	7
3.6. Személyi higiéné.....	8
3.7. Testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.....	9
3.8. Bántalmazás, erőszak megelőzése.....	10
III. Kapcsolattartás, együttműködés.....	12
1. Szülővel.....	12
2. Egészségügyi szolgálatokkal.....	12
3. Gyermekjóléti és családvédelmi szolgálattal.....	12
IV. Esélyegyenlőség biztosítása.....	13
1.sz. melléklet – Feladatok és tevékenységek intézményi és csoportszinten.....	14

I. Bevezetés

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

"Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya."

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg az egészségnevelés célját és feladatait:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is.

A program elkészítésének célja az, hogy a helyi adottságokat figyelembe véve megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelési céljainkat és feladatainkat.

Fontos, hogy az intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt

II. Egészségfejlesztés

1. Célunk

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Programunkban az egészségre nevelés területén hangsúlyozott a *prevenció*.

2. Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

3. Területei:

- 3.1. Gondozás
- 3.2. Testi nevelés
- 3.3. Egészséges táplálkozás
- 3.4. Egészségvédelem – edzés
- 3.5. Mindennapos testnevelés, testmozgás
- 3.6. Személyi higiéné
- 3.7. Testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- 3.8. Bántalmazás, erőszak megelőzése

3.1. Gondozás

Célunk: A gyermek komfortérzetének biztosítása, kellemes, nyugodt légkör biztosítása, amelyben jó közérzettel, örömmel tevékenykedik.

Az óvodapedagógus a gyermek felvétele után anamnézist készít a gyermekről. Feltárja a testi szükségleteket, ezek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét. Alapja a gyermek-felnőtt pozitív kapcsolata. Megismerik a gyermekek igényeit, a családból hozott szokásokat. A fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. Az óvoda rugalmas napirendben dolgozik. A befogadás időszakában a gyermekkel együtt végezzük a gondozással kapcsolatos feladatokat, így megtanulhatják a szokások sorrendjét (pl. kézmosás, öltözködés, étkezés). Pontos, szóbeli megerősítéssel kísérjük, bemutatjuk, ha szükséges segítséget nyújtunk. A feladatokra az egyéni sajátosságok figyelembevételével megfelelő helyet és időt biztosítunk.

3.2. Testi nevelés

Célunk: A gyermekek összes testi szükségletének kielégítése.

Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a testsúly, testmagasság fejlődését a gyermekeknél évi két alkalommal. Maradéktalanul biztosítjuk az optimális feltételeket a játékhoz, levegőzéshez, pihenéshez, egészségvédelemhez. Programunk is kiemeli, hogy napi tevékenységeinket (ha az időjárás engedi) a szabad levegőn tartózkodással kössük össze. A szervezett sétákra, a szabadban végzett mozgásra, játékokra nagy hangsúlyt fektetünk, ezzel is segítjük az egészséges életvitel kialakulását.

A pihenés nagyon fontos a gyermekek számára ebben az életkorban. Ehhez szellőztetéssel tiszta levegőt, mindennapi mesével a nyugodt légkört, csendet biztosítjuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen tartózkodnak a friss levegőn.
- Tudnak és szeretnek pihenni, tiszteletben tartják társaik szükségleteit.
- Tisztában vannak növekedésük ütemével, változásokkal (fogváltás is).

3.3. Egészséges táplálkozás

Célunk: Az egészséges táplálkozási szokások kialakítása ill. megerősítése.

Óvodásaink 8-9 órát töltenek az intézményben, így kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges és megfelelő mennyiségű táplálása. 90 %-uk reggeli nélkül jön az intézménybe. Az eltérő kulturális környezetből érkezők más szokásokkal rendelkeznek. Napi 3 étkezés biztosítja a gyermekek megfelelő tápanyagfelvételét. Helyben működik a konyha, az ételmezésvezető a jogszabályoknak megfelelően állítja össze az étlapot. Kérésre, orvosi igazolásra az ételallergiás gyermekek részére biztosítja a külön ételeket. Megfelelő mennyiségű tejtermék, zöldség, gyümölcs stb. elősegíti az egészséges étkezést.

Folyamatos tízórai biztosítja a reggeli pótlását. Figyelembe vesszük a mennyiségnél a gyermekek étvágyát, eltérő szükségleteit. Nem erőltetjük az ételt, hanem az óvodapedagógusok megismertetik a gyermekekkel a számukra ismeretlen ételeket, zöldségeket, gyümölcsöket. Az étkezést örömtelivé tesszük, jó hangulatúvá.

Ovikertet művelünk, ahol friss és egészséges zöldségekkel (borsó, uborka, sárgarépa, cukkini, paprika, paradicsom stb.) találkozhatnak és azok termesztésével is foglalkozunk. Így maguk is részesei lesznek egy-egy egészséges saláta elkészítésének.

Az étkezések előkészítésében és lebonyolításában a gyermekek aktívan részt vesznek (naposi munka). Biztosítjuk a kulturált étkezési körülményeket (terítő, szalvéta, esztétikus asztal), folyamatosan gyakoroljuk a kulturált étkezési szokásokat, 5-6 éves korban a kés villa használatát. A nap egészében biztosítjuk a folyadékigényük kielégítését.

A szülők figyelmét felhívjuk a cukros, zsíros ételek és italok mellőzésére, a chipsek, kóla mellőzésére a gyermek otthoni étrendjében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

3.4. Egészségvédelem – edzés

Célunk: A gyermekek egészségének megóvása, az egészséges életvitel kialakítása.

Az óvodába kerüléskor tájékozódunk a gyermekek egészségi állapotáról, ha szükséges a védőnő segítségét is kérjük.

Az óvodában megbetegedett gyermekeket elkülönítve gondozzuk, és azonnal értesítjük a szülőt. Gyógyult gyermeket csak orvosi igazolással veszünk vissza az intézménybe.

A gyermekek saját jellel ellátott törölközőt, poharat, fésűt, fogkefét használnak, ebéd után fogat mosnak.

A szülőket biztatjuk a réteges öltözködésre, a napvédelem fontosságára. Minden nap tartózkodunk a friss levegőn. Arra szoktatjuk őket, hogy érezzék, milyen ruhaneműkre van ehhez szükségük.

Tanítjuk és folyamatosan gyakoroltatjuk a kézmosás (kézmosás világnapja) és a fogmosás (egészség hét) helyes technikáját. A csoportszobát többször szellőztetjük a nap folyamán.

A környezetvédelem kapcsán a víztakarékoskodás tudatosítása – csapok elzárása-, közvetlen környezetünk tisztántartása (szemetelés, fertőtlenítés).

Egészségük védelmében fontos az orrfújás technikájának elsajátítása, ennek gyakorlása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen töltik az idejüket a szabad levegőn.
- Helyes technikával mosnak kezet, tudják ennek fontosságát.
- Helyes technikával mosnak fogat.
- Tudnak orrot fújni.
- Rendeltetésszerűen használják a WC-t.
- Ügyelnek környezetük védelmére, fölöslegesen nem folytatják a vizet, nem szemetelnek.
- Érzik, ha melegük van, vagy ha fáznak, ennek megfelelően le ill. felvesznek ruhadarabokat.

3.5. Mindennapos frissítő torna, testmozgás

Célunk: Gyermekeink életkoruknak megfelelő mozgásigényét maximálisan kielégítsük, változatos lehetőségek felkínálásával.

Programunk nagy hangsúlyt fektet a mozgásra, Porkolábné Balogh Katalin Óvodai fejlesztő programjára épül.

Sokféle mozgásfejlesztő eszközön egyénileg gyakorolhatják a természetes nagymozgásokat, különféle mozgásformákat. Emellett mindennap szervezett néhány perces, ill. heti 1-2 alkalommal 30 perces kötött mozgástevékenység is szolgálja mozgáskoordinációjuk fejlődését. Ezeket, ha lehet a szabad levegőn végezzük.

Ebben a korban az alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz rossz testtartást, ennek megelőzésére prevenciós fejlesztőgyakorlatokat végzünk a gerinc erősítésére, valamint lábboltozatot erősítő „talptornát” is alkalmazunk.

Télen a csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés, hógolyózás lehetőségeit is kihasználjuk.

Az udvari játékeszközök a gyermekek életkorának megfelelőek, a hinta alatt mosott homok biztosítja a balesetvédelmet. Ismertetjük, gyakoroltatjuk és betartatjuk a balesetvédelmi szabályokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen tartózkodik a friss levegőn, váljon ez természetes igényükké.
- Bekapcsolódnak a tevékenységekbe.
- Ismerik a játékok rendeltetésszerű használatát.
- Tudnak társaikkal közösen játszani.
- Megtanulnak hintázni.
- Megismernek és játszanak szabadban végezhető játékokat pl. fogó, bújócska, ugrókötelezés, hullahoppozás, ugróiskola stb.

3.6. Személyi higiéné

Célunk: A személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a teendők elvégzésére. A tisztálkodás folyamatát megismertetjük, a helyes sorrendiséget, gyakoriságot (pl. hajmosás, körömvágás). A megvalósításban fejlettségi szint szerinti segítséget nyújtunk, fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.

Fokozott figyelmet fordítunk a szülővel, védőnővel együttműködve a fejtetvesség megelőzésére és kezelésére.

Ruháik saját fogason, polcon vannak elhelyezve. Váltóruhát kötelező a szülőnek biztosítani. Minden esetben saját törölközőjüket, poharukat, fogkefájüket, fésűjüket használják. Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajka fokozottan figyel a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére.

Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.).

A benti cipő kényelmes, szellőző legyen.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan végezzék a személyük körüli tisztálkodási, öltözködési teendőket, szükség szerint kis segítségadással.
- Kialakul igényük, hogy tiszták, ápoltak legyenek.

3.7. Testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Célunk: A gyermekek megismertetése a dohányzás, (droghasználat) ártalmairól. Megóvni a gyermekeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól. olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

A gyerekek ismerjék meg az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára.

A hozzánk járó családok jelentős részében otthon jelen van a dohányzó, italozó szülő. Ismereteket adunk át a gyermeki élményekkel kapcsolatosan a dohányzás, túlzott italfogyasztás ártalmairól, károsítja a tüdőt, idegrendszert, másokat is zavar, akik beszívják a dohányfüstöt, hogyan védekezhetünk ellene.

Enyhe droghasználattal is szembesülnek. Beszélgetések alkalmával, amiket általában a gyermek kezdeményez, elmondhatják élményeiket bizalmasan, véleményt nyilváníthatnak, értékelünk, megnyugtattunk. Erre a nap folyamán bármikor lehetőségük van.

Sok kisgyerek csonka családban él, nagyszülők nevelik gyámként. Több generáció él együtt. Jelen van a vándorlás. Ilyenkor sérül a gyermekek biztonságérzete. Fontos a testi egészség mellett a lelki egészségre való odafigyelés. Tapasztalataikat kijátszhatják, ha kell irányítottan. Fontos a meghallgatás, a személyre szabott figyelem. Ha szükséges szakember, pszichológus bevonását kérjük.

Óvodánkban a rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára. Fontos szerepet kap a stresszkezelés. Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyerekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. A dühkezelési technikákat egyénileg tanítgatjuk. Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő.

3.8. Bántalmazás, erőszak megelőzése

Célunk: Minden kisgyerek számára biztosítani a felhőtlen, nyugodt gyermeki létet, amely harmonikus személyiségfejlődéséhez szükséges.

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

Kötelességünk, hogy közreműködjünk a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Ha pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni az okokat, akkor segítséget kérünk, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, jelzőrendszert működtettünk.

III. Kapcsolattartás, együttműködés

1. Szülővel

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. Hozzánk járó gyermekek közel 80%-a hátrányos helyzetű, több mint 95 %-a roma származású. Eltérő ismeretekkel és szokásokkal érkeznek az intézménybe. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismételése. Fontos a szülők tájékoztatása ezekről, családlátogatás, szülői értekezlet, fogadóóra alkalmával ill. a beszoktatás során személyes tapasztalatokat is szereznek. Próbálunk egységes szemléletet kialakítani.

2. Egészségügyi szolgálatokkal

- yédőnő: Minden hónapban ellátogat az intézménybe egészségügyi ellenőrzésre, szükség esetén gyakrabban is. Egészségét alkalmával (évente 2x) közös délelőttiöket szervezünk pl. helyes fogápolásról, egészséges táplálkozásról stb. A gyermekek évenkénti státusz vizsgálatának eredményeit szükség esetén megbeszéljük, esetlegesen, ha szakorvoshoz (fül-orr-gégészeti,szemészeti stb. kell a gyermeket irányítani.
- *körzeti orvos*: évi egy alkalommal látogat el az óvodába.
- *fogorvos*: évi egy alkalommal helyben fogászati szűrést végez

3. Gyermekjóléti és családvédelmi szolgálattal

Jelzőrendszert működtetünk. Minden olyan esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel, ha tapasztalataink azt mutatják, hogy a gyermek testi, lelki egészségét veszélyeztető körülmény áll fenn.

IV. Esélyegyenlőség biztosítása

Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket úgy fogadjuk el, hogy szeretetteljes együttműködés jellemezzen minket.

Feladatunk, hogy olyan pedagógiai légkörben nevelődjének gyermekeink, ahol az egymásra figyelés és a kapcsolatok kiegyensúlyozottak.

Minden felnőttet arra biztatunk, hogy a másságot természetesként fogadják el és előítélet nélkül bánjanak a gyerekekkel.

Mivel óvodánkban integrált nevelés folyik, fontos követelmény az a hozzáállás a felnőttek, szülők részéről is, hogy minden gyermeket egyformán elfogadjanak.

A szeretetteljes együttműködés és elfogadás fontos velejárója az integrálásnak.

Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve fontos teendőnk.

Az utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval, és az olyan szokások kialakítása a célunk, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A hatályos esélyegyenlőségi törvények betartását minden esetben szem előtt tartjuk.

Az óvodáinkba járó integrált gyermekek érdekeit betartjuk és betartatjuk. A többi gyermekkel történő együttnevelés során igyekszünk, pozitív példával elől járni. Viselkedésünkkel és gesztusainkkal igyekszünk pozitív mintát adni a gyerekeknek, toleranciára neveljük őket.

A sajátos nevelési igényű gyermeket a pedagógiai programunk alapján látjuk el.

Feladatok és tevékenységek intézményi ill. csoportszinten

Szedd te is!	Szemétszedési nap – október	Pillangó csoport
Egészség hét	november (egészség, fogápolás) és május (egészséges táplálkozás)	Pillangó csoport
Környezetvédelmi hét	-Föld napjához kapcsolódva áprilisban -Víz világnapjához kapcsolódva márciusban -Madarak és Fák napjához kapcsolódva májusban	Pillangó csoport
„Erdei ovi” (bejárós) (Zöld óvoda)	évi 1 hét időjárástól függően ősszel vagy tavasszal Helye: önkormányzati táborhely helyben	Pillangó csoport
Kirándulások, séták	alkalmanként (évi 2x a Tiszatóhoz)	Pillangó csoport
Külső világ tevékeny megismerése	Testünk, testsémafejlesztés	Pillangó csoport
Külső világ tevékeny megismerése	Foglalkozások, orvos, fogorvos, védőnő Betegség, megelőzés, egészség	Pillangó csoport
Ovikert működtetése	Talaj előkészítéstől a veteményezésen keresztül a betakarításig, egész évben	Pillangó csoport

Sarud, 2024.08.16.

.....

óvodaigazgató